

Міністерство освіти і науки
України
Інститут спеціальної педагогіки
НАПН України

**НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5-9 (10)
КЛАСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ
ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ІЗ
ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО
РОЗВИТКУ**

Трудове навчання
6-7класи

Укладачі:

Лапін А.В.

Савчук О.А.

Іщенко О.В.

Мельнікова Л.О

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою трудового навчання є оволодіння учнями певними професійними знаннями, уміннями та навичками, які відкривають перед ними більш широкі можливості для визначення свого місця в суспільстві. Програми даного збірника містять навчальний матеріал для 6-7-го класу спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із затримкою психічного розвитку. Збірник містить навчальні програми зі столярної справи, слюсарної справи та узагальнену програму з елементами народних промислів, швейної справи, декоративної творчості, сільськогосподарської праці.

За побудовою та обсягом навчального матеріалу програми є базовими. Виходячи з місцевих умов навчання та майбутнього працевлаштування випускників школа вибирає відповідні види професійної діяльності, уточнює зміст базових програм (деякі теми можуть не вивчатися) або за їх зразком школа розробляє нові для інших видів праці.

Програми включають теоретичні та практичні заняття, екскурсії в природу та на профільні виробництва. При укладанні програми враховані принципи повторюваності пройденого навчального матеріалу та поступовості введення нового. Викладання базується на знаннях, які одержують учні на уроках математики, креслення, природознавства, історії та інших предметів.

Можливість оволодіння професією учнями із затримкою психічного розвитку і часто супутніми фізичними захворюваннями переважно залежить від якості проведеної в школі корекційної роботи. Її основними напрямками для вчителя є підвищення рівня пізнавальної активності учнів і розвиток їх здатності до усвідомленої регуляції трудової діяльності. Останнє передбачає формування в учнів необхідного обсягу професійних знань та

загальнотрудових умінь. Розвиток умінь відбувається шляхом планомірного скорочення допомоги учням у розумових і практичних діях.

На початку навчання допомога повинна бути максимальною. У відношенні орієнтовних дій вона полягає у демонстрації та поясненні кінцевого результату праці, а також умов роботи (застосовуваних знарядь, матеріалів, наочних посібників). Розгорнута допомога у плануванні полягає у груповому обговоренні майбутньої роботи і у практичному показі вчителем послідовності її виконання, у застосуванні демонстраційних технологічних карт. Карти використовуються і при обговоренні плану роботи та під час самої роботи учнів. Результативність самоконтролю забезпечується за рахунок повноти та точності сформованого в учнів образу кінцевого і проміжних результатів роботи, а також за рахунок формування контрольнo-вимірювальних умінь і звички до виконання контрольних дій. Цілеспрямоване формування загальнотрудових умінь дозволяє вчителю в старших класах перейти від розгорнутої допомоги учням до короткого інструктажу. Додаткові пояснення проводяться індивідуально з кожним учнем який має проблеми у навчанні.

Основні шляхи підвищення якості роботи учнів полягають у:

1. Створенні психологічної установки на виготовлення виробів, які відповідають технічним вимогам і мають товарний вигляд.
2. Навчанні нормативно затвердженим прийомам праці та застосуванню в роботі ефективної технології.
3. Достатньому рівні технічного та матеріального забезпечення праці учнів.

У перші два – три роки професійного навчання увага надається правильності виконання учнями трудових прийомів. У подальшому нарощується темп роботи і ступінь оволодіння трудовими навичками. З цією метою організуються заняття практичного повторення, під час яких учні виготовляють товарну продукцію.

Програми передбачають подальшу спеціалізацію професійного навчання тільки у 8-9 класах. Програми містять блоки з декількох спеціальностей відповідно до обраної професії. Вони побудовані на принципі технічних зв'язків між запропонованими темами.

Вибір напрямку спеціалізації в школі не є постійним. Спеціалізація може здійснюватися і за напрямами, не зазначеними в даних програмах. Для цього використовуються загальні для професії теми даного збірника і розробляються додаткові, які відображають специфіку трудової діяльності випускників школи в конкретних умовах.

Для ефективного навчання дітей із затримкою психічного розвитку необхідно проводити систематичне вивчення динаміки розвитку їх трудових здібностей. Одним із способів вирішення цього завдання є самостійні практичні роботи учнів у кінці кожної навчальної чверті. Цілеспрямоване вивчення результатів такої роботи учителем, поряд з іншими методами спостереження за дитиною, дозволяють виявити сильні та слабкі сторони трудової діяльності кожного учня, визначити завдання виправлення властивих їм недоліків.

У програмах подано приблизну послідовність тем і зміст практичних робіт. Їх уточнення відповідно до умов своєї школи виконує вчитель. Кількість навчальних годин на чверть розраховується відповідно до прийнятого школою навчального плану. Визначення часу, необхідного на відпрацювання змісту програмної теми, визначає вчитель на основі аналізу можливостей конкретної навчально-трудова група та матеріально-технічного забезпечення майстерні.

6 клас

Столярна справа (105 годин)

Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу

№ пор.	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	Вступ	1
2	Виготовлення виробу з деталей круглого перерізу.	4
3	Різання, розмітка рейсмусом.	10
4	Геометричне різьблення по дереву.	6
5	Кутове кінцеве з'єднання брусків впівдерева.	8
6	Свердління.	10
7	Криволінійне пиляння. Обробка криволінійної кромки.	10
8	Довбання наскрізного і не наскрізного гнізда.	8
9	Властивості основних порід деревини.	8
10	Кутове серединне з'єднання на шип одинарний наскрізний	10
11	Кутові кінцеві з'єднання на шип відкритий, наскрізний, одинарний.	10
12	Заточування стамески і долота.	5
13	Склеювання.	5
14	Резерв	10
	Усього	105

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
<p>Вступ Повторення пройденого матеріалу. Професії столяр, тесля. Обладнання майстерні, робочого місця, в залежності від виду діяльності майстра. Використання столярних навичок у побуті</p> <p>Практична робота Закріплення робочих місць за учнями. Уточнення правил поведінки учнів в майстерні. Правила техніки безпеки при роботі столярній майстерні.</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про професію столяра, тесляра; <i>називає</i> обладнання майстерні; <i>знає</i> назви та призначення обладнання майстерні та робочого місця; <i>вміє</i> організувати своє робоче місце; <i>знає і дотримується</i> правил техніки безпеки.</p>	<p>Вчити: використовувати назви професій та обладнання майстерні у власному мовленні; <i>формувати</i> елементи аналізу, узагальнення на основі порівняння виробничої діяльності спеціалістів пов'язаних з обробкою деревини та побутовими потребами; <i>виховувати</i> потребу до дотримання порядку на робочому місці та в майстерні, охайність, відповідальність.</p>
<p>Виготовлення виробу з деталей круглого перерізу Швабра. Дитяча лопатка. Ручка для лопатки, граблів. Знаходження центру квадрата, прямокутника шляхом проведення діагоналей. Матеріал для ручки лопати, швабри, граблів. Правила безпеки при струганні та обробці виробу.</p> <p>Практична робота Випилювання заготовки за заданими</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про столярні інструменти та пристосування їх призначення, види брусків їх назви та форми, вимірювання, пиляння, стругання; <i>називає</i> види брусків відповідно до їх перерізу та форми, називає основне їх призначення; <i>знає</i> властивості брусків, залежно від їх перерізу і форми; <i>володіє</i> навичками вистругування та</p>	<p>Вчити: наслідувати дії вчителя; застосовувати різні види сприйняття (зорове, слухове, тактильне); використовувати назви інструментів та матеріалів (вимірювальна лінійка, столярний кутник, столярна пила, стусло, брусок тощо) у власному мовленні; <i>формувати</i> координацію рухів та зусилля під час роботи; просторову орієнтацію на площині та ребрах</p>

<p>розмірами. Вистругування бруска квадратного перетину. Розмітка центру на торці заготовки. Зістругування ребер восьмигранника (округлення). Обробка напильником і шліфування. Перевірка готової продукції.</p>	<p>округлення брусків квадратного перетину; <i>вміє</i> відбирати потрібні матеріали та інструменти; розмічати та відпилювати деталі поперек волокон, обробляти деталі напильником та наждачним папером, дотримується правил техніки безпеки при роботі з ними.</p>	<p>бруска; елементи аналізу та узагальнення на основі порівняння видів брусків та різних видів розпилювання, визначення взаємно-однозначної відповідності виробу (деталі) і його ескізу; <i>розвивати</i> просторово-зорові уявлення у процесі розмічання заготовки (відмірювання, відпилювання, стругання); вміння здійснювати самоконтроль ходу роботи та результату діяльності; <i>виховувати</i> терпіння, відповідальність, акуратність, спостережливість.</p>
<p>Різання, розмітка рейсмусом. Заготівля для майбутнього виробу. Столярний рейсмус: види, будова, призначення, правила безпечної роботи. Лицьова сторона бруска: вибір, позначення, послідовність стругання прямокутної заготовки. Робота столярним рейсмусом. Практичні роботи. Вимірювання заготовки, визначення припусків на обробку. Вибір лицьової сторони. Стругання лицьовій площини</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про визначення лицьової сторони та послідовність стругання прямокутної заготовки; <i>називає</i> види, призначення та основні елементи столярного рейсмусу; <i>знає</i> найпростіші вимоги до підбору матеріалів для майбутньої роботи; <i>володіє</i> навичками вимірювання, визначення базових поверхонь, розмітки та контролю виконання роботи лінійкою та косинцем;</p>	<p>Вчити: застосовувати різні види сприйняття (зорове, слухове, тактильне); використовувати назви основних операцій розмітки у власному мовленні; <i>формувати</i> вміння контролювати відповідність процесу роботи за допомогою вимірювання; <i>розвивати</i> саморегуляцію: виконання завдання за зразком і простою інструкцією, в певній послідовності дій; планування практичної діяльності;</p>

<p>і лицьової кромки. Контроль виконання роботи лінійкою і косинцем. Установка рейсмуса. Розмітка товщини бруска і стругання до риски. Відпилювання бруска в розмір по довжині. Перевірка виконаної роботи.</p>	<p><i>вміє</i> розмічати товщину бруска та зістругувати його до риски, відпилювати його відповідно визначених розмірів.</p>	<p><i>виховувати</i> терпіння, відповідальність, акуратність, спостережливість.</p>
<p>Геометричне різьблення по дереву Вироби для школи та домашнього побуту. Деталі майбутнього виробу. Різьблення по дереву: призначення, види, матеріал, інструменти, геометричні візерунки та малюнки. Вирізання трикутників. Робота з морилкою, аніліновим барвником. Правила безпеки в процесі різьблення. Можливий брак при виконанні різьблення. Практичні роботи. Нанесення малюнка на поверхню заготовки. Вирізання геометричного орнаменту. Оздоблення морилкою, аніліновими барвниками. Колективний аналіз виконаних робіт, практичне повторення. Самостійна робота Виготовлення з орієнтуванням на</p>	<p>Учень: <i>має уявлення про</i> застосування різьблення у побуті, малюнок деталі; <i>називає</i> матеріали та інструменти для різьблення по дереву, умовні позначення геометричних візерунків на технічному рисунку; <i>знає</i> назви та призначення інструментів, приладдя, різних видів барвників; <i>володіє</i> навичками нанесення малюнка на поверхню заготовки, безпечної роботи під час різьблення та фарбування; <i>вміє</i> користуватися лінійкою, косинцем, шаблоном, трафаретом, дотримується вимог безпечної роботи.</p>	<p>Вчити: наслідувати дії вчителя; використовувати назви інструментів, технологічних операцій та їх призначення у власному мовленні; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; навички читання технічного рисунка; елементи аналізу, узагальнення на основі розмічання та різьблення різних елементів за розміром, формою, місцем розташування на зразку; <i>розвивати</i> зорово-моторну координацію, тонку моторику руки під час виконання різних технологічних операцій; <i>виховувати</i> прагнення досягти позитивного результату праці; акуратність, відповідальність, терпіння, спостережливість.</p>

креслення дитячої лопатки, настінної полички тощо.		
<p>Кутове кінцеве з'єднання брусків впівдерава. Підрамник. Шип: призначення, розміри (довжина, ширина, товщина), елементи (бічні грані, заплечики). Основні види клею для дерева їх властивості, послідовність підготовки клею до роботи. Умови міцного склеювання деталей: щільність підгонки деталей, сухий матеріал, пресування, швидкість виконання операцій. Робота з клеєм. Виконання з'єднання впівдерава.</p> <p>Практичні роботи. Розмітка і випилювання шипів. Підгонка з'єднання. Нанесення клею на деталі. Перевірка відповідності прямих кутів, пресування (установка з'єднання в затискачах).</p>	<p>Учень: <i>має уявлення про</i> Кутове кінцеве з'єднання брусків впівдерава його основні частини, свердла їх види та призначення, види клею для дерева їх призначення; <i>називає</i> основні елементи шипа (бічні грані, заплечики) та їх розміри, вимоги до їх виконання; <i>знає</i> технологію виготовлення та склеювання деталей кутового з'єднання; <i>володіє</i> прийомами підгонки деталей та безпечної роботи необхідними інструментами; <i>вміє</i> розмічати та виконувати кутове кінцеве з'єднання брусків впівдерава.</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися на робочому місці та технічному рисунку; <i>формувати</i> зусилля під час роботи; зорово-моторну координацію, тонку моторику руки при розмічанні заготовок та їх з'єднанні; елементи аналізу, узагальнення на основі визначення призначення та місця кріплення деталей; <i>розвивати</i> саморегуляцію: аналіз зразка за запитаннями вчителя, планування практичної діяльності (визначення порядку виготовлення виробу за зразком); поетапний і підсумковий самоконтроль (з допомогою вчителя); <i>виховувати</i> посидючість, акуратність, охайність, старанність, точність під час роботи.</p>
<p>Свердління. <i>Свердлильний верстат:</i> будова, призначення. Правила безпеки під час роботи. <i>Затискний патрон:</i></p>	<p>Учень: <i>має уявлення про</i> свердлильний верстат його основні частини, свердла їх види та призначення, свердління отворів на</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; наслідувати дії вчителя; <i>формувати</i> організованість в трудовій діяльності; зорово-моторну</p>

<p>призначення, будова. <i>Спіральні свердла з циліндричним хвостовиком:</i> елементи, діаметри. Інструменти для виконання великих отворів. Поняття діаметр отвору. Позначення діаметра отвору на кресленні</p> <p>Практична робота</p> <p>Робота на свердлильному верстаті з використанням відходів матеріалів.</p>	<p>верстаті, види отворів їх призначення та позначення на кресленні; <i>називає</i> основні частини свердлильного верстату, види свердел та отворів вимоги до їх виконання; <i>знає</i> технологію свердління отворів; <i>володіє</i> правилами безпечної роботи на свердлильному верстаті; <i>вміє</i> розмічати та просвердлювати різні види отворів.</p>	<p>координацію; елементи аналізу, узагальнення на основі порівняння різних видів отворів та свердел; <i>розвивати</i> процеси аналізу та узагальнення на основі розмічання та свердління отворів; вміння використовувати у власному мовленні назви основних частин свердлильного верстату, видів свердел (спіральне, перове) та отворів (наскрізний, не наскрізний); навичок самоконтролю у процесі власної діяльності; <i>виховувати</i> прагнення досягнути позитивного результату праці; посидючість, акуратність, точність під час роботи, емоційний відгук на основі результату праці.</p>
<p>Криволінійне пиляння. Обробка криволінійної кромки</p> <p>Плічки - вішак. Поличка з криволінійними деталями. Пилка для криволінійного пиляння. Врахування спрямування волокон деревини в процесі розмітки деталей. Виправний і невивправний брак при пилянні. Напильник драчовий, види,</p>	<p>Учень: <i>має уявлення</i> про криволінійне пиляння та подальшу обробку криволінійної кромки; <i>називає</i> та розрізняє кілька видів напильників, опуклі та увігнуті кромки деталей; <i>знає</i> визначення радіусу та його позначення на кресленні;</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися у власному виробі; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; зорово-моторну координацію, тонку моторику руки в процесі виконання технологічних операцій; елементи аналізу, узагальнення на основі</p>

<p>призначення, форма. Сталева щітка для очищення напильника. Правила безпечної роботи стамескою, напильником, шліфувальною шкуркою. Опуклі та увігнуті кромки деталі. Радіус. Позначення радіуса на кресленні. Округлення кута. Точки сполучення.</p> <p>Практична робота</p> <p>Розмітка криволінійної деталі по шаблону. Підготовка пилки до роботи. Пиляння по кривих лініях. Контроль прямого кута пропилу в напрямку товщини дошки. Стругання опуклих кромок. Обробка кромок стамескою, напильком і шліфувальною шкуркою.</p>	<p><i>володіє</i> прийомами врахування спрямування волокон деревини в процесі розмітки деталей, правилами безпечної роботи з пилкою, стамескою, напильником, шліфувальною шкуркою; <i>вміє</i> округлювати кути за допомогою точок сполучення, готувати пилку до роботи, випилювати та обробляти криволінійні деталі, контролювати прямий кут пропилу.</p>	<p>порівняння готового виробу зі зразком; <i>розвивати вміння</i> використовувати у власному мовленні назви інструментів, матеріалів та трудових операцій; розуміти та виконувати інструкції; здійснювати поопераційний та елементи заключного контролю; <i>виховувати</i> терпеливість, ретельність, посидючість, акуратність, точність під час роботи.</p>
<p>Довбання наскрізного і не наскрізного гнізда</p> <p>Навчальний брусок. Середник для лучкової пилки. Гніздо як елемент столярного з'єднання. Види (наскрізне і глухе), розміри (довжина, ширина, глибина). <i>Столярне долото</i>: призначення, будова, порівняння зі стамескою, визначення якості, заточка, правила безпечного користування.</p>	<p>Учень:</p> <p><i>має уявлення про</i> гніздо як елемент столярного з'єднання; <i>називає</i> види гнізд та їх основні розміри; <i>знає</i> призначення, будову, столярного долота його відмінність від стамески; <i>володіє</i> поняттям лінії невидимого контуру, дотримується санітарно-гігієнічних вимог, правил техніки</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; наслідувати дії вчителя; <i>формувати</i> процеси аналізу, порівняння, узагальнення на основі практичного виконання операцій розмітки та виконання виробу; <i>розвивати</i> зорово-моторну координацію в процесі виконання розмітки та довбання, вміння використовувати у власному мовленні</p>

<p>Прийом довбання при ширині гнізда більше ширини долота. <i>Брак при довбанні</i>: види та його попередження. Установка рейсмуса для розмітки гнізда. Лінія невидимого контуру креслення.</p> <p>Практична робота Розмітка не наскрізного (глухого) і наскрізного гнізда. Кріплення деталі при довбанні. Послідовність довбання наскрізного гнізда. Підчистка гнізда стамескою.</p>	<p>безпеки, вживає необхідних заходів для запобігання браку в процесі довбання; <i>вміє</i> визначати якість та заточку долота, контролювати правильність розмітки гнізда за допомогою рейсмуса.</p>	<p>відповідні назви і терміни; вміння планування практичної діяльності (визначення порядку операцій); поетапний і підсумковий самоконтроль з допомогою вчителя; <i>виховувати</i> вміння виявляти стійкість уваги, акуратність, старанність, точність під час роботи.</p>
<p>Властивості основних порід деревини <i>Хвойні</i> (сосна, ялина, ялиця, модрина, кедр), <i>листяні</i> (дуб, ясен, бук, клен, в'яз, береза, осика, вільха, липа, тополя), їх виростання, властивості деревини (твердість, міцність, колір, текстура), промислове та побутове застосування.</p> <p>Практична робота Визначення порід деревини за зразками.</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про основні породи та будову деревини: характер волокнистості, твердість, міцність та їх вплив на подальше використання; <i>називає</i> основні породи деревини; <i>знає</i> назви і призначення порід деревини та їх промислове й побутове використання; <i>володіє</i> прийомами визначення порід деревини; <i>вміє</i> визначати основні породи деревини за зовнішніми ознаками.</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися у власній практичній діяльності; <i>формувати</i> тактильні відчуття в процесі визначення порід деревини; процеси аналізу та узагальнення на основі порівняння порід деревини та їх будови; <i>розвивати</i> вміння використовувати у власному мовленні назви порід деревини; розуміти та виконувати інструкції; <i>виховувати</i> терпеливість, ретельність.</p>
<p>Кутове серединне з'єднання на шип</p>	<p>Учень:</p>	<p>Вчити: слухати вчителя; орієнтуватися</p>

<p>одинарний наскрізний Лавка. Підставка під квіткові горщики. Сполуки КЗ-3: застосування, елементи (торцева грань шипа, заплечики, бічні грані шипа, товщина, ширина, довжина шипа; глибина, стінки вушка). Залежність міцності з'єднання від щільності підгонки деталей. Пилки для виконання шипових з'єднань. Значення лицевих сторін деталей при складанні виробів. Правила безпеки при обробці шипа і збиранні з'єднання.</p> <p>Практичні робота Підбір матеріалу. Чорнова розмітка. Викрійка заготовок. Виконання чистових заготовок. Розмітка деталей. Виконання з'єднань. Збірка «насухо». Підгонка та збирання за допомогою клею.</p>	<p><i>має уявлення про</i> кутове серединне з'єднання на шип одинарний наскрізний; <i>називає</i> елементи кутового серединного з'єднання та їх призначення; <i>володіє навичками</i> чорнової та чистової розмітки, виконання та підгонки деталей кутового серединного з'єднання; <i>вміє</i> відбирати, налагоджувати та використовувати відповідний інструмент; <i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки та особистої гігієни під час роботи, проводить перевірку правильності збирання.</p>	<p>у власному виробі та кресленні; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; зорово-моторну координацію; процесів аналізу, узагальнення на основі співвіднесення креслення з готовим виробом; <i>розвивати вміння</i> читати креслення; переносити розміри з креслення на деталі виробу; використовувати у власному мовленні назви інструментів, деталей виробу, трудових операцій; здійснювати поопераційний та елементи заключного контролю; <i>виховувати</i> терпеливість, ретельність, вміння завершувати роботу, посидючість, акуратність, точність під час роботи.</p>
<p>Кутові кінцеві з'єднання на шип відкритий, наскрізний, одинарний Рамка для табуретки. Підрамник для стенду. Застосування сполуки КК-1. Врахування сторін деталей при розмітці та складанні виробу. Умови міцності з'єднання. Креслення і зразок</p>	<p>Учень: <i>має уявлення про</i> кутові кінцеві з'єднання на шип відкриті, наскрізні, одинарні; <i>називає</i> основні елементи КК-1, матеріали та інструменти для його виготовлення;</p>	<p>Вчити: орієнтуватися у власному виробі та кресленні; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля у процесі виконання креслення; зорово-моторної координації під час роботи; процесів аналізу, узагальнення на основі</p>

<p>з'єднання КК-1. Правила безпеки в процесі виконання з'єднання.</p> <p>Практична робота</p> <p>Виготовлення чистових заготовок. Розмітка вушка з кромки і торця. Запилення вушка всередину від ліній розмітки. Розмітка шипа. Запилення шипа ліворуч та праворуч від риски. Довбання вушка з двох сторін. Підгонка з'єднання та позначення деталей. Перевірка якості роботи.</p>	<p><i>вміє</i> на елементарному рівні читати креслення та виконувати розмітку виробу, відбирати матеріали та інструменти для його виготовлення; <i>знає і виконує</i> основні технологічні операції, правила техніки безпеки під час роботи.</p>	<p>співвіднесення креслення з готовим виробом;</p> <p><i>розвивати вміння</i> читати креслення; переносити розміри з креслення на деталі виробу; розуміти та виконувати інструкції; здійснювати поопераційний та елементи заключного контролю;</p> <p><i>виховувати</i> терпеливість, акуратність, ретельність, вміння завершувати роботу, точність під час роботи.</p>
<p>Заточування стамески і долота</p> <p>Стамеска, долото. Назви елементів стамески і долота. Кут заточування. Види абразивних матеріалів. Бруски для заточування і правки стамески та долота. Способи визначення якості заточування. Правила безпечної роботи при заточуванні. Попередження нерівномірного зносу абразивного бруска.</p> <p>Практична робота</p> <p>Заточка стамески і долота на бруску. Правка леза. Перевірка правильності заточування.</p>	<p>Учень:</p> <p><i>знає</i> призначення долота та стамески, про необхідність дотримання кутів заточування;</p> <p><i>називає</i> елементи стамески та долота, види абразивних матеріалів, дотримується правил техніки безпеки і санітарно-гігієнічних вимог;</p> <p><i>володіє</i> вмінням виконувати практичні завдання за зразком, навичками контролю процесу виконання трудових операцій;</p> <p><i>вміє</i> зберігати інструменти безпечно і постійно загостреними.</p>	<p>Вчити: застосовувати різні види сприйняття (зорове, слухове, тактильне);</p> <p><i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; зорово-моторну координацію, тонку моторику руки під час заточування і правки інструмента;</p> <p><i>розвивати</i> просторово-зорові уявлення в процесі визначення кута заточування; вміння здійснювати поопераційний та елементи заключного контролю;</p> <p><i>виховувати</i> вміння виявляти стійкість уваги, посидючість, акуратність, охайність, старанність, працелюбність.</p>

<p>Склеювання Деталі виробу. <i>Клей</i>: призначення, види (тваринного походження, синтетичний), властивості, застосування, порівняння. Критерії вибору клею. Визначення якості клейового розчину. Послідовність і режим склеювання при використанні різних видів клею. Склеювання у хомутових струбцинах і механічних ваймах.</p> <p>Практична робота Визначення виду клею за зовнішнім виглядом і запахом. Рамка для табуретки.</p>	<p>Учень: <i>має уявлення про</i> клейове з'єднання та види клеїв; <i>називає</i> основні види клеїв, їх властивості критерії застосування; <i>вміє</i> готувати клей до роботи, дотримуватись послідовності та режиму склеювання; <i>знає і виконує</i> основні технологічні операції, правила техніки безпеки під час роботи.</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися у власній практичній діяльності; <i>формувати</i> тактильні відчуття в процесі склеювання; процеси аналізу та узагальнення на основі порівняння видів клею та їх призначення; <i>розвивати вміння</i> використовувати у власному мовленні відповідні терміни; розуміти та виконувати інструкції; <i>виховувати</i> терпеливість, ретельність, акуратність.</p>
--	--	---

7 клас.
Столярна справа (105 годин)
Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу

№ пор.	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	Вступ	1
2	Фугування.	10
3	Зберігання і сушка деревини.	3
4	Геометричне різьблення по дереву.	8
5	Кутові кінцеві з'єднання на шип з напівпотемком не наскрізний.	10
6	Непрозора обробка столярного виробу.	4
7	Токарні роботи.	10
8	Обробка деталей з деревини листяних порід.	10
9	Кутове кінцеве з'єднання на вус зі вставним плоским шипом наскрізним.	10
10	Круглі лісоматеріали.	4
11	Кутові ящикові з'єднання.	9
12	Властивості деревини.	4
13	Виконання криволінійного отвору і виїмки. Обробка криволінійної кромки	12
14	Резерв	10
15	Усього	105

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
<p>Вступ Повторення пройденого в 6 класі. Завдання навчання та план роботи на рік. Правила безпеки при роботі в майстерні.</p> <p>Практична робота Закріплення робочих місць за учнями. Уточнення правил поведінки учнів в майстерні. Правила техніки безпеки при роботі столярній майстерні.</p>	<p>Учень: <i>має</i> загальне уявлення про професію столяра, тесляра; <i>знає</i> назви та призначення обладнання майстерні та робочого місця; <i>володіє</i> навичками організації робочого місця; <i>вміє</i> організувати своє робоче місце; <i>знає і дотримується</i> правил техніки безпеки.</p>	<p>Вчити: використовувати назви професій та обладнання майстерні у власному мовленні; <i>формувати</i> просторову орієнтацію на робочому місці; елементи аналізу, узагальнення на основі порівняння виробничої діяльності спеціалістів пов'язаних з обробкою деревини; <i>виховувати</i> прагнення досягти позитивного результату праці.</p>
<p>Фугування Підкладна дошка для трудового навчання в молодших класах. Креслярська дошка. <i>Фугування:</i> призначення, порівняння зі струганням рубанком, прийоми роботи. Будова фуганка і напівфуганка. <i>Подвійний ніж:</i> призначення, вимоги до заточення. Технічні вимоги до точності виконання деталей щитового виробу. Правила безпечної роботи в процесі фугування.</p> <p>Практична робота</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про фуганок та фугування, їх призначення; <i>називає</i> види фуганків відповідно до їх будови та призначення, називає їх основні деталі; <i>знає</i> вимоги до заточення лез та точності виконання виробу; <i>володіє</i> навичками збирання та розбирання напівфуганка, підготовки його до роботи; <i>вміє</i> визначати напрям волокон деревини, виконувати фугування</p>	<p>Вчити: наслідувати дії вчителя; застосовувати різні види сприйняття (зорове, слухове, тактильне); використовувати назви інструментів та матеріалів у власному мовленні; <i>формувати</i> координацію рухів та зусилля під час роботи; просторову орієнтацію на площині та ребрах бруска; елементи аналізу та узагальнення на основі порівняння оброблених і необроблених поверхонь, визначення взаємно-відповідності деталей виробу;</p>

<p>Розбирання та збирання напівфуганків. Підготовка напівфуганків до роботи. Фугування кромок. Перевірка точності обробки. Склеювання щита в пристосуванні. Стругання лицьової площини щита. Заключна перевірка виробу.</p>	<p>кромок, перевіряти точність виконання роботи, склеювати щит у пристосуванні, обробляти лицьову сторону, дотримуватися правил техніки безпеки при роботі.</p>	<p><i>розвивати</i> просторово-зорові уявлення у процесі складання заготовок у щит; вміння здійснювати самоконтроль ходу роботи та результату діяльності; <i>виховувати</i> прагнення досягти позитивного результату праці; терпіння, відповідальність, акуратність, спостережливість.</p>
<p>Зберігання і сушка деревини Значення правильного зберігання матеріалу. Способи зберігання деревини. Природне і камерне сушіння. Види браку процесі сушіння. Правила безпеки при укладанні матеріалу в штабель та при його розбиранні. Екскурсія. Склад лісоматеріалів. Практична робота Визначення за малюнком частин дерева, видів пиломатеріалів та їх розмірів, граней та ребер.</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про дерево та його основні частини, використання та властивості деревини, способи її заготівлі та транспортування; <i>називає</i> види пиломатеріалів їх головні характеристики; <i>знає</i> найпростіші вимоги до підбору матеріалів для майбутньої роботи; <i>володіє</i> навичками визначення виду та розміру пиломатеріалів; <i>вміє</i> визначати частини дерева, пиломатеріали їх розміри, грані, ребра, торець та взаємне розташування.</p>	<p>Вчити: застосовувати різні види сприйняття (зорове, слухове, тактильне); використовувати назви основних частин дерева та порід дерев, видів пиломатеріалів (крона, стовбур, корінь хвойні, листяні, дошка, брусок) у власному мовленні; <i>формувати</i> вміння контролювати відповідність обраних матеріалів меті діяльності; <i>розвивати</i> саморегуляцію шляхом: виконання завдання за зразком і простою інструкцією, планування практичної діяльності; <i>виховувати</i> терпіння, відповідальність, акуратність, спостережливість.</p>
<p>Геометричне різьблення по дереву Дошка для різання продуктів. Раніше</p>	<p>Учень: <i>має уявлення про</i> застосування у побуті</p>	<p>Вчити: наслідувати дії вчителя; використовувати назви візерунків та</p>

<p>виконані вироби. <i>Різьблення по дереву:</i> призначення, деревина, інструменти, види, правила безпечної роботи. <i>Геометричний орнамент:</i> види, послідовність дій при вирізанні трикутників.</p> <p>Практична робота Вибір і розмітка малюнка. Нанесення малюнка на поверхню виробу. Кріплення заготовки (виробу). Вирізання візерунка. Оздоблення виробів морилкою, аніліновими барвниками, лакуванням.</p>	<p>виробів з різьбленням, малюнок деталі; <i>називає</i> матеріали та інструменти для різьблення, умовні позначення на технічному рисунку; <i>знає</i> види геометричного орнаменту, послідовність дій при вирізанні трикутників; <i>володіє</i> навичками читання технічного рисунка, вибору та перенесення малюнка, безпечної роботи під час різьблення; <i>вміє</i> користуватися лінійкою, косинцем, дотримується вимог безпечної роботи інструментами, оздоблювати вироби.</p>	<p>інструментів у власному мовленні; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; навички читання технічного рисунка; елементи аналізу, узагальнення на основі розмічання, виготовлення деталей за розміром, формою, місцем розташування на зразку; <i>розвивати</i> зорово-моторну координацію, тонку моторику руки під час виконання різних технологічних операцій; <i>виховувати</i> прагнення досягти позитивного результату праці; акуратність, посидючість, терпіння, спостережливість.</p>
<p>Кутові кінцеві з'єднання на шип з напівпотемком не наскрізний Табуретка. Підставка для квітів. Поняття шорсткості обробленої поверхні деталі. <i>Нерівність поверхні:</i> види, причини, усунення. <i>Шерхебель:</i> призначення, будова, особливості заточки ножа, правила безпечної роботи. Послідовність стругання шерхебелем і рубанком. Залежність</p>	<p>Учень: <i>має уявлення про</i> кутові кінцеві з'єднання на шип з напівпотемком не наскрізний, шорсткість, нерівності поверхні; <i>називає</i> основні частини шерхебеля, його призначення, особливості заточки ножа; <i>знає</i> технологію стругання шерхебелем і рубанком. Залежність чистоти</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; наслідувати дії вчителя; <i>формувати</i> організованість в трудовій діяльності; зорово-моторну координацію; елементи аналізу, узагальнення; <i>розвивати</i> процеси аналізу та узагальнення на основі розмічання та виконання з'єднання КК-4; зорово-моторну координацію; вміння</p>

<p>чистоти пропилу від величини і розведення зуба пилювального полотна. Ширина пропилу. <i>Сполуки КК-4</i>: застосування, конструктивні особливості. Аналіз креслення з'єднання. <i>Креслення деталі в прямокутних проекціях</i>: головний вид, вид зверху, вид зліва.</p> <p>Практична робота Обробка чистової заготовки. Розмітка з'єднання КК-4. Розмітка глухого гнізда. Контроль довбання глухого гнізда. Спилування шипа на напівтемок. Збірка виробу без клею. Збірка на клею. Затиск сполук у пристосуванні для склеювання.</p>	<p>пропилу від величини і розведення зуба пилювального полотна; <i>володіє</i> правилами безпечної роботи на свердлильному верстаті; <i>вміє</i> працювати шерхебелем, аналізувати креслення розмічати та виконувати з'єднання КК-4.</p>	<p>використовувати у власному мовленні назви основних матеріалів, інструментів та технологічних операцій; навичок самоконтролю у процесі власної діяльності; <i>виховувати</i> прагнення досягнути позитивного результату праці; посидючість, акуратність, точність під час роботи, емоційний відгук на основі результату праці.</p>
<p>Непрозора обробка столярного виробу Виріб, виконаний раніше. Призначення непрозорої обробки. Оздоблення клейовою, масляною і емалевою фарбами. Основні властивості цих фарб. Ознайомлення з виробничими способами нанесення фарб. Час витримки пофарбованої поверхні. Промивання й зберігання</p>	<p>Учень: <i>має уявлення про</i> історію походження непрозорої обробки столярного виробу; <i>називає</i> необхідні для роботи інструменти та матеріали; <i>знає</i> назви та види фарб і шпаклівок, вимоги до виконання відповідних операцій та дотримується правил техніки безпеки під час роботи;</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися на робочому місці та технічному рисунку; <i>формувати</i> зусилля під час роботи; зорово-моторну координацію, тонку моторику руки в процесі фарбування; елементи аналізу, узагальнення на основі визначення кольорової гамми виробу; <i>розвивати</i> саморегуляцію: аналіз</p>

<p>пензлів. Шпаклювання заглиблень, тріщин, торців. Сушіння і зачистка шліфувальною шкуркою. Оздоблення оліфою. Правила безпеки роботи при фарбуванні.</p> <p>Практична робота</p> <p>Шпаклювання. Робота з клейовою, масляною і емалевою фарбами, оліфою. Розпізнавання видів фарби за зовнішніми ознакам.</p>	<p><i>володіє</i> умінням виконувати практичні завдання за даним зразком, навичками контролю процесом виконання трудових операцій ручним способом; <i>вміє</i> організувати роботу на верстаку, відбирати необхідні матеріали та інструменти, закріплювати матеріали, обробляти матеріали відповідним інструментом, розрізняти види запропонованих, збирати вироби за допомогою цвяхів, шурупів і клею відповідно до зразка.</p>	<p>зразка за запитаннями вчителя, планування практичної діяльності (визначення порядку виготовлення виробу за зразком); поетапний і підсумковий самоконтроль (з допомогою вчителя); <i>виховувати</i> посидючість, акуратність, охайність, старанність, точність під час роботи.</p>
<p>Токарні роботи</p> <p>Городки. Деталі іграшкового будівельного матеріалу. <i>Токарний верстат по дереву</i>: будова основних частин, назва та їх призначення, правила безпечної роботи. <i>Токарні різці для чорнового обточування та чистової обробки</i>: будова, застосування, правила безпечного поводження. <i>Кронциркуль (штангенциркуль)</i>: призначення, застосування. Основні правила електробезпеки.</p> <p>Практична робота</p>	<p>Учень:</p> <p><i>має уявлення</i> про вироби виконані на токарному верстаті та їх призначення; <i>називає</i> та розрізняє основні частини токарного верстату і токарних різців їх будова та призначення, правила безпечної роботи; <i>володіє</i> навичками користування кронциркулем (штангенциркулем) визначення розмірів; <i>вміє</i> попередньо готувати заготовки, закріплювати її в центрах і взаколотку, установлювати та закріплювати підручник, виконувати чорнову та</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися у власному виробі; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; зорово-моторну координацію, тонку моторику руки під час виконання токарних робіт; елементи аналізу, узагальнення на основі вимірювання та порівняння готового виробу зі зразком; <i>розвивати вміння</i> використовувати у власному мовленні назви інструментів, матеріалів та трудових операцій; розуміти та виконувати інструкції;</p>

<p>Організація робочого місця. Попередня обробка заготовки. Кріплення заготовки в центрах і взаколотку. Установка і кріплення підручника. Пробний пуск верстата. Чорнова і чистова обробка циліндра. Вимірювання кронциркулем. Шліфування шкіркою у прихват. Відрізання виробу різцем.</p>	<p>чистову обробку циліндра.</p>	<p>здійснювати поопераційний та елементи заключного контролю; <i>виховувати</i> терпеливість, ретельність, посидючість, акуратність, точність під час роботи.</p>
<p>Обробка деталей з деревини листяних порід Ручки для молотка, стамески, долота. <i>Листяні тверді породи деревини:</i> береза, дуб, бук, горобина, в'яз, клен, ясен. <i>Технічні характеристики кожної породи:</i> твердість, міцність, оброблюваність ріжучим інструментом. Сталь (якість). <i>Різець столярного інструмента:</i> кут заточки. Вимоги до матеріалу для ручки інструмента. Прийоми насадки ручок стамесок, доліт, молотків. Практична робота Підбір матеріалу. Чорнова розмітка і випилювання заготовок з урахуванням напрямку волокон деревини. Обробка</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про застосування деревини листяних порід; <i>називає</i> види деревини листяних порід їх властивості; <i>знає</i> назви деталей столярного інструмента та їх технічні характеристики, його призначення; <i>володіє</i> та дотримується санітарно-гігієнічних вимог, правил техніки безпеки, прийомами насадки ручок; <i>вміє</i> визначати призначення та кут заточування столярного інструмента, закріплювати заготовки, розмічати та випилювати їх з урахування напрямку волокон, контролювати правильність виконання виробу.</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; наслідувати дії вчителя; <i>формувати</i> процеси аналізу, порівняння, узагальнення на основі практичного засвоєння властивостей, призначення матеріалів та інструментів; <i>розвивати</i> зорово-моторну координацію, вміння використовувати у власному мовленні відповідні назви і терміни; вміння планування практичної діяльності (визначення порядку операцій); поетапний і підсумковий самоконтроль з допомогою вчителя; <i>виховувати</i> вміння виявляти стійкість уваги, акуратність, старанність, точність під час роботи.</p>

та оздоблення виробів. Насадка ручок.		
<p>Кутове кінцеве з'єднання на вус зі вставним плоским шипом наскрізним Рамка для портрета. Застосування. Інструменти для стругання профільної поверхні. Механічна обробка профільної поверхні. Будова та призначення зензубеля, фальцгобеля. Прийоми розмітки з'єднання деталей з профільними поверхнями. Правила безпечної роботи зензубелем і фальцгобелем.</p> <p>Практична робота Розбирання та збирання фальцгобеля, зензубеля. Розмітка і стругання фальца фальцгобелем. Підчистка фальца зензубелем.</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про кутове кінцеве з'єднання на вус зі вставним плоским шипом наскрізним; використання бруска з профільною поверхнею <i>називає</i> інструменти для стругання профільної поверхні; <i>знає</i> будову, назву і призначення деталей зензубеля, фальцгобеля; <i>володіє</i> технологією стругання профільних поверхонь та їх з'єднання; <i>вміє</i> розмічати ширину і товщину заготовки, закріплювати заготовку на верстаку, стругати грані, виконувати з'єднання КК-2, перевіряти виконану роботу.</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися у власній практичній діяльності; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; зорово-моторної координації; процеси аналізу та узагальнення на основі порівняння брусків з профільною поверхнею; <i>розвивати</i> вміння розуміти та виконувати інструкції; здійснювати поопераційний та елементи заключного контролю; <i>виховувати</i> терпеливість, ретельність, вміння завершувати роботу, акуратність, точність під час роботи.</p>
<p>Круглі лісоматеріали Колоди, кряжі, чурки. Зберігання круглих лісоматеріалів. Стійкість порід деревини до враження комахами, грибами, гнилями, а також до розтріскування. Захист деревини від гниття за допомогою хімікатів. Шкідливий вплив засобів для</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про дерево та його основні частини, круглі лісоматеріали; стійкість порід деревини до враження комахами, грибами, гнилями, а також до розтріскування; <i>називає</i> види лісоматеріалів їх головні характеристики;</p>	<p>Вчити: застосовувати різні види сприйняття (зорове, слухове, тактильне); використовувати назви основних частин та порід дерев, видів лісоматеріалів; <i>формувати</i> вміння контролювати відповідність обраних матеріалів меті діяльності;</p>

<p>просочення деревини на організм людини. Способи розпилювання колод.</p> <p>Практичні робота</p> <p>Визначення круглих лісоматеріалів за зразками.</p>	<p><i>знає</i> найпростіші вимоги до захисту деревини та шкідливий вплив хімікатів;</p> <p><i>володіє</i> навичками визначення виду та розміру лісоматеріалів;</p>	<p><i>розвивати</i> саморегуляцію шляхом: виконання завдання за зразком і простою інструкцією, планування практичної діяльності;</p> <p><i>виховувати</i> терпіння, відповідальність, акуратність, спостережливість.</p>
<p>Кутові ящикові з'єднання</p> <p>Ящик для столу, картотеки, аптечка. Кутові ящикові з'єднання. <i>Види:</i> з'єднання на шип прямий відкритий КЯ-1, з'єднання на шип «ласточчин хвіст» відкритий КЯ-2, конструкція, подібність та відмінність видів, застосування. <i>Шпунтубель:</i> будова, застосування, наладка. Малка і транспортир, будова, застосування.</p> <p>Практична робота</p> <p>Різання і торцювання заготовок по заданим розмірам. Розмітка шипів і вушок рейсмусом і кутником. Установка малки по транспортиру. Розмітка по малці або шаблону. Запилювання та довбання вушок, виконання шипів. Вирубка паза по товщині фанери шпунтубель. Збирання «насухо» та склеювання ящикових</p>	<p>Учень:</p> <p><i>має</i> уявлення про кутові ящикові з'єднання та їх призначення;</p> <p><i>називає</i> основні види ящиків, їх призначення, матеріали та інструменти для його виготовлення;</p> <p><i>вміє</i> користуватись шпунтубелем. виконувати кутове ящикове з'єднання кухонним приладдям, відбирати матеріали та інструменти для його виготовлення, вимірювати кути транспортиром, установлювати на малці заданий кут по транспортиру, читати креслення та виконувати роботу у відповідності до нього;</p> <p><i>знає і виконує</i> основні технологічні операції, правила техніки безпеки та особистої гігієни під час роботи.</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися у власному виробі та кресленні;</p> <p><i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля у процесі виконання кутових з'єднань; зорово-моторної координації під час роботи; процесів аналізу, узагальнення на основі співставлення видів кутових з'єднань;</p> <p><i>розвивати</i> вміння читати креслення; переносити розміри з креслення на деталі виробу; використовувати у власному мовленні назви інструментів, деталей виробу, трудових операцій; розуміти та виконувати інструкції; здійснювати поопераційний та елементи заключного контролю;</p> <p><i>виховувати</i> терпеливість, акуратність, ретельність, вміння завершувати роботу, точність під час роботи.</p>

з'єднань.		
<p>Властивості деревини <i>Деревина:</i> зовнішній вигляд, запах, мікроструктура, вологість, усушка й розбухання, щільність, електро - і теплопровідність. Основні механічні властивості (міцність на стискання з торця і площини, розтягнення, вигин і зсув), технологічні властивості (твердість, здатність утримувати металеві кріплення, зносостійкість, опір розколюванню).</p> <p>Практична робота Визначення вологості деревини ваговим методом. Вивчення основних механічних і технологічних властивостей деревини.</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про використання та властивості деревини в залежності від способів її заготівлі; <i>називає</i> основні зовнішні, механічні та технологічні властивості деревини; <i>знає</i> найпростіші вимоги до підбору матеріалів для майбутньої роботи; <i>володіє</i> навичками визначення виду та властивостей деревини; <i>вміє</i> визначати вологість деревини та перевіряти механічні й технологічні властивості.</p>	<p>Вчити: застосовувати різні види сприйняття (зорове, слухове, тактильне) у процесі вивчення властивостей деревини; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; зорово-моторну координацію, тонку моторику руки під час проведення дослідів; <i>розвивати</i> просторово-зорові уявлення в процесі вивчення механічних властивостей; вміння використовувати у власному мовленні відповідні назви і терміни; <i>виховувати</i> вміння виявляти стійкість уваги, посидючість, старанність, працелюбність.</p>
<p>Виконання криволінійного отвору і виїмки. Обробка криволінійної кромки Ручка для пилки. Опукла і увігнута поверхні. Сполучення поверхонь різної форми. Гніздо, паз, проушина, наскрізний і не наскрізний отвори. <i>Свердло:</i> види пробкове безцентрове, спіральне з центром і підрізаками,</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про криволінійний отвір і виїмку та їх призначення; <i>називає</i> основні види сполучень поверхонь різної форми та інструменти для їх виготовлення; <i>вміє</i> підбирати матеріал, розмічати деталі криволінійної форми за допомогою циркуля і шаблона,</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися у власному виробі та кресленні; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зорово-моторну координацію у процесі виконання роботи; процесів аналізу, узагальнення на основі співставлення поверхонь різної форми; <i>розвивати</i> вміння читати креслення;</p>

<p>циліндричне спіральне з конічною заточкою, будова. Зенкери простий і комбінований. Заточка спірального свердла. Позначення радіусів кривих на кресленні. Співвідношення радіуса і діаметра.</p> <p>Практична робота</p> <p>Підбір матеріалу для виробу. Розмітка деталей криволінійної форми за допомогою циркуля і по шаблону. Розмітка центрів отворів для висвердлювання по контуру. Висвердлювання по контуру. Обробка гнізд стамескою і напильником.</p>	<p>розмічати та висвердлювати отвори по контуру, виконувати обробку гнізд стамескою і напильником; <i>знає і виконує</i> гнізда, пази, вушка, наскрізні і не наскрізні отвори, основні технологічні операції, правила техніки безпеки та особистої гігієни під час роботи.</p>	<p>переносити розміри з креслення на деталі виробу; використовувати у власному мовленні назви інструментів, деталей виробу, трудових операцій; розуміти та виконувати інструкції; здійснювати поопераційний та елементи заключного контролю; <i>виховувати</i> терпеливість, акуратність, ретельність, вміння завершувати роботу, точність під час роботи.</p>
---	---	---

6 клас.
Слюсарна справа (105 годин)

Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу

№ пор.	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	Вступ	1
2	Виготовлення деталей прямокутної форми.	7
3	Різання металу пилкою.	8
4	Свердління.	8
5	Обпилювання криволінійної кромки.	10
6	Правка і згинання металу.	5
7	З'єднання деталей заклепками з потайними головками	5
8	Виконання виробу за технологічною картою.	15
9	Рубка на плиті.	8
10	Рубка по кривих лініях. Площинна розмітка і обробка деталей за кресленням.	10
11	Обпилювання широкої поверхні.	8
12	Просторова розмітка.	10
13	Резерв	10
14	Усього	105

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
<p>Вступ Професія слюсаря. Обладнання майстерні, робочого місця, в залежності від виду діяльності майстра. Використання слюсарних навичок у побуті.</p> <p>Практична робота Закріплення робочих місць за учнями. Уточнення правил поведінки учнів в майстерні. Правила техніки безпеки при роботі в слюсарній майстерні.</p>	<p>Учень: <i>має</i> загальне уявлення про професію слюсаря; <i>називає</i> обладнання майстерні; <i>знає</i> назви та призначення обладнання майстерні та робочого місця; <i>володіє</i> навичками організації робочого місця; <i>вміє</i> організувати своє робоче місце; <i>знає</i> і дотримуються правил безпечної роботи.</p>	<p>Вчити: використовувати назви професій та обладнання майстерні у власному мовленні; <i>формувати</i> просторову орієнтацію на робочому місці; елементи аналізу, узагальнення на основі порівняння виробничої діяльності спеціалістів пов'язаних з обробкою металу; <i>виховувати</i> терпіння, відповідальність, акуратність, спостережливість.</p>
<p>Виготовлення деталей прямокутної форми Деталі прямокутної форми для майбутніх виробів (ручок для совків). Пластина для вправ з розмічання. Організація робочого місця слюсаря. Вимоги до точності розмітки. Припуск на обробку. <i>Розміточні інструменти:</i> будова, призначення, заощадження, правила безпеки роботи (кресляркою). <i>Рубка в лещатах за рівнем губок:</i> прийоми, види браку, заходи щодо</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про організацію робочого місця слюсаря, деталі прямокутної форми, заощадження матеріалів; <i>називає</i> розміточні та слюсарні інструменти, їх будову та призначення; <i>знає</i> вимоги до точності розмітки, призначення припуску на обробку, прийоми заощадження матеріалів, правила безпеки роботи; <i>володіє</i> навичками розмітки та перевірки правильності нанесення</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; наслідувати дії вчителя; орієнтуватися на робочому місці та власному виробі; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; елементи аналізу, порівняння, узагальнення на основі процесу розмітки та практичного засвоєння властивостей матеріалів та виробів; <i>розвивати</i> просторово-зорові та математичні уявлення у процесі</p>

<p>його попередження. <i>Слюсарні лещата:</i> призначення, будова, правила заощадження. <i>Різниця металів за твердістю. Слюсарне зубило і молоток:</i> будова, застосування, правила безпеки при рубці металу. <i>Плоский напильник:</i> види (драчовий, лічний), призначення, будова, заощадження. <i>Обпилювання металу:</i> прийоми, типові помилки, техніка безпеки. <i>Перевірочна лінійка та косинець:</i> призначення, будова, способи застосування. <i>Креслення:</i> застосування, види ліній (суцільна основна, суцільна тонка).</p> <p>Практична робота</p> <p>Організація робочого місця для розмітки. Підготовка заготовок до розмітки. Розмітка від базової кромки та від допоміжної риски. Визначення гостроти заточки креслярки. Нанесення ризок по косинцю з поличкою. Перевірка правильності нанесень ризок. Розмітка прямокутника. Організація робочого місця для рубки. Розрубання металу за один і більше проходів. Організація робочого місця</p>	<p>ризок, рубки в лещатах за рівнем губок, прийомами обпилювання металу; <i>вміє</i> визначати базову кромку розмічати від неї та від допоміжної риски, перевіряти гостроту заточки креслярки, наносити ризки за допомогою косинця з поличкою, розрубувати металу за один і більше проходів, обпилювати та перевіряти обпилянну кромку «на просвіт», контролювати обпилювання по косинцю.</p>	<p>виготовлення виробу (відмірювання, вміння визначати місця прикріплення тощо); використовувати у власному мовленні відповідні назви і терміни; <i>виховувати</i> вміння виявляти стійкість уваги, посидючість, акуратність, охайність, старанність, працелюбність, бережливе ставлення до природи, точність під час роботи.</p>
---	--	---

<p>для обпилювання. Закріплення деталі в лещатах. Обпилювання прямокутної кромки. Перевірка обпиленої кромки «на просвіт». Послідовне обпилювання кромки прямокутної заготовки. Контроль обпилювання по косинцю.</p>		
<p>Різання металу пилкою Заготовки для виробів із смугового, пруткового та листового матеріалу. Кільця з труб для ручок інструментів. <i>Слюсарна пилка:</i> призначення, будова, прийоми роботи, правила безпеки. <i>Полотно для пилки:</i> будова, властивість металу, запобігання від викришування зубів і зламу. Способи зарізування. Різання з поворотом полотна.</p> <p>Практична робота Збирання пилки. Різання шматків деревини твердою породи і обрізків алюмінієвого прокату. Кріплення металу в лещатах. Розрізання смуги по широкій і вузькій гранях.</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про речення різних видів матеріалів пилкою; <i>називає</i> види матеріалів та межі їх застосування; <i>знає</i> властивості різних видів матеріалів; призначення, будова, прийоми роботи, правила безпеки при роботі слюсарною пилкою; <i>володіє</i> навичками розмітки, розпилювання та притуплення кромки; <i>вміє</i> проводити розмітку за кресленням та шаблоном, орієнтуватися в завданні та виконувати практичні завдання за даним зразком.</p>	<p>Вчити: наслідувати дії вчителя; використовувати назви ліній на кресленні, інструментів, трудових операцій у власному мовленні; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; функції: пам'яті; планування, виконання та контролю діяльності; просторової орієнтації на площині металевої заготовки (верхній лівий, нижній лівий, верхній правий, нижній правий кути та відповідні позначення сторін); процеси аналізу, узагальнення на основі порівняння властивостей різних видів металу; <i>розвивати</i> просторово-зорові уявлення у процесі розмічання та виготовлення виробу; <i>виховувати</i> прагнення досягти позитивного результату праці;</p>

		відповідальність, акуратність, старанність, працелюбність.
<p>Свердління Деталі для наступних виробів. Основні частини настільного свердлильного верстата. <i>Спіральне свердло</i>: будова (робоча частина, хвостовик). Призначення елементів. <i>Будова робочої частини</i>: канавки, стрічечки, ріжучі кромки. Причини поломки при роботі, правила прибирання. Кулачковий свердлильний патрон. Машинні лещата. Призначення зенкування отворів. Будова зенковки. Безпека праці при свердленні та зенкуванні.</p> <p>Практична робота Установка свердлильного патрона. Кріплення свердла в патроні. Кріплення пласкої деталі в машинних лещатах. Контроль за початком свердління. Видалення свердла з свердлильного патрона і патрона зі шпинделя верстата. Свердління наскрізних отворів.</p>	<p>Учень: <i>має уявлення</i> про свердління та його види (ручне та механічне); <i>називає</i> та розрізняє кілька видів свердел, елементів свердлильного верстату; <i>знає</i> основоположні принципи будови свердлильного патрону, свердла та процесу свердління; <i>володіє</i> правилами безпечної роботи у процесі свердління; <i>вміє</i> закріплювати деталі у машинних лещатах, виконувати механічне свердління та зенкування.</p>	<p>Вчити: організовувати робоче місце для розмічання та сведління; спрямовувати увагу на вчителя; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; зорово-моторної координації, тонкої моторики руки під час виконання розмітки; елементи аналізу, узагальнення на основі порівняння якості виконання технологічних операцій (розмічання та обпилювання); <i>розвивати вміння</i> використовувати у власному мовленні назви інструментів, деталей виробу, трудових операцій; <i>виховувати</i> терпеливість, ретельність, вміння завершувати роботу, посидючість, акуратність, точність під час роботи.</p>
<p>Обпилювання криволінійної кромки Вішалка з фігурною підставкою</p>	<p>Учень: <i>має уявлення про</i> обпилювання плоскої</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися на поверхні</p>

<p>(розмічається по шаблону). Опора для ручки віконної. Опукла і увігнута форми кромки деталі. <i>Розмічальний циркуль</i>: призначення, прийоми користування, правила безпеки при роботі. <i>Напильники</i>: види (круглий, напівкруглий), призначення видів. Поняття виправний і невиправний брак виробу. <i>Креслення</i>: призначення ліній (штрихпунктирна).</p> <p>Практична робота</p> <p>Визначення придатності заготовки. Розмітка центрів кола і дуги, центрів отворів. Кернування прямих ліній і заокруглень. Кернування центрів отворів. Вибір напильника для виконання профілю закруглення. Обробка кромки поперечним обпилюванням. Проведення по кромці повздовжньої риски. Притуплення гострих кутів.</p>	<p>деталі опуклої і увігнутої форми кромки деталі; <i>називає та</i> відрізняє види форми кромки деталі, відбирає необхідні інструменти; <i>знає</i> вимоги до виконання розмітки і обпилювання та дотримується правил безпеки під час роботи; <i>володіє</i> умінням виконувати практичні завдання за даним зразком, процесом виконання трудових операцій ручним способом; <i>вміє</i> розрізняти види форм кромки деталі та виконує їх.</p>	<p>виробу; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; зорово-моторну координацію, тонку моторику руки у процесі виконання технологічних операцій, процесів аналізу та узагальнення на основі визначення необхідності застосування певних інструментів та часу догляду за ними; <i>розвивати</i> вміння аналізувати зразок за запитаннями вчителя, планувати практичну діяльність; проведення поетапного і підсумкового самоконтролю; <i>виховувати</i> посидючість, акуратність, охайність, старанність, точність під час роботи.</p>
<p>Правка і згинання металу</p> <p>Вироби. Вішалка. Дужка для віконної ручки. Петля шарнірна з металу товщиною 1 мм. Поняття пружність металу. Види вигину смугового металу.</p>	<p><i>має</i> уявлення про правку та згинання металу; <i>називає</i> види вигину металу; матеріали та інструменти для роботи з металом; <i>знає</i> особливості згинання металу за</p>	<p>Вчити: організовувати робоче місце; спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися у власному виробі; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; зорово-</p>

<p>Інструменти та пристосування для згинання і правки: молоток з незагартованим бойком, киянка, плита, ручний прес, призми, оправки. Брак при правці і згинанні: види, виправлення. Правила безпеки при згинанні металу.</p> <p>Практична робота</p> <p>Правка товстого дроту і прутків на плиті. Перевірка правки на око. Правка смугового металу на плиті та в лещатах. Згинання кільця на стрижні. Згинання скоб на оправках у лещатах. Перевірка згинання за зразком і шаблоном.</p>	<p>допомогою різних пристосувань; <i>володіє</i> навичками безпечної роботи під час роботи з металом, прийомами обпилювання та шліфування, догляду за інструментами; <i>вміє</i> розмічати, правити та згинати метал за допомогою різних пристосувань, перевіряти якість роботи на око, за зразком і шаблоном.</p>	<p>моторної координації, тонкої моторики руки під час виконання розмітки та згинання; елементи аналізу, узагальнення на основі порівняння якості виконання технологічних операцій;</p> <p><i>розвивати вміння</i> використовувати у власному мовленні назви інструментів, деталей виробу, трудових операцій розуміти та виконувати інструкції; здійснювати поопераційний та заключний контроль;</p> <p><i>виховувати</i> терпеливість, ретельність, вміння завершувати роботу, точність під час роботи.</p>
<p>З'єднання деталей заклепками з потайними головками</p> <p>Підставка для кімнатних рослин зі смуг. Підставка для праски зі смуг. Вішалка - кронштейн. Підвазонники на стіну. Пластичність металу. <i>Заклепка</i>: елементи (заставна голівка, стрижень, замикаюча голівка). Розрахунок довжини в залежності від діаметра і товщини з'єднання деталей. Залежність міцності заклепувального з'єднання від</p>	<p>Учень:</p> <p><i>має уявлення про</i> застосування видів з'єднання металічних деталей; <i>називає</i> інструменти та матеріали для виконання заклепкового з'єднання; <i>знає</i> назви видів заклепок та властивості метала; призначення та будову лічного напильника та правила догляду за ним.</p> <p><i>володіє</i> навичками заклепування, та шліфування виробу; правилами техніки</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; наслідувати дії вчителя; <i>формувати</i> організованість в трудовій діяльності; зорово-моторну координацію; елементи аналізу, узагальнення на основі порівняння різних видів отворів та свердел; <i>розвивати</i> процеси аналізу та узагальнення на основі розмічання та свердління отворів; зорово-моторну координацію; вміння розмічати отвори;</p>

<p>якості закріплення. Лічний напильник: призначення, причина і наслідок забивання насічки стружкою.</p> <p>Практична робота</p> <p>Забезпечення збігу отворів деталей, що з'єднуються в процесі свердління. Зенкування отворів для прилягання головки. Закріплення матеріалу, усадка, розклепуванням. З'єднання стрижня з пластиною склеюванням. Кріплення деталей для обробки в лещатах з накладними губками, на дерев'яному бруску. Оздоблення лічним напильником плоских поверхонь. Очищення насічки лічного напильника. Шліфування шкіркою, закріпленої на дерев'яному бруску.</p>	<p>безпеки і санітарно-гігієнічних вимог; <i>вміє</i> співвідносити товщину з'єднаних деталей з довжиною заклепки, згинати металічні пластини під прямим кутом, розмічати, свердлити та зенкувати отвори, читати умовні позначення на кресленні та технічному рисунку.</p>	<p>вміння використовувати у власному мовленні назви видів заклепок, розмірів свердел та видів отворів (наскрізний, ненаскрізний); навичок самоконтролю у процесі власної діяльності; <i>виховувати</i> прагнення досягнути позитивного результату праці; посидючість, акуратність, точність під час роботи, емоційний відгук на основі результату праці.</p>
<p>Виконання виробу за технологічною картою</p> <p>Засувка дверна. Запор для квартирки. Упор для віконної фрамуги. Поняття трудова операція, прийом (спосіб виконання операції). Технологічна карта: види (застосування на виробництві, застосування в шкільній майстерні), склад (ескіз виробу, опис</p>	<p>Учень: <i>має уявлення про</i> розмітку, креслення і технічний рисунок, припуск на обробку і базову кромку; <i>називає</i> матеріали та інструменти для роботи з металом; <i>знає</i> назви та призначення інструментів, призначення та типові помилки під час роботи;</p>	<p>Вчити: наслідувати дії вчителя; застосовувати різні види сприйняття (зорове, слухове, тактильне); <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; вміння контролювати відповідність етапів роботи меті діяльності; <i>розвивати</i> зорово-моторну координацію, тонку моторику руки при</p>

<p>прийомів виконання, креслення, позначення матеріалу, інструментів, пристосувань). Правила нанесення розмірів на кресленні.</p> <p>Практична робота Виготовлення засувки, затвора і упору за технологічними картами.</p>	<p><i>володіє</i> навичками безпечної роботи під час роботи з металом, прийомами обпилювання, розмітки та контролю якості;</p> <p><i>вміє</i> користуватися лінійкою, кресляркою, кернером, розміточним молотком, кутником з полочкою, розміточною плитою.</p>	<p>з'єднанні деталей; саморегуляцію: виконання завдання за зразком і простою інструкцією, в певній послідовності дій; планування практичної діяльності;</p> <p><i>виховувати</i> прагнення досягти позитивного результату праці; терпіння, відповідальність, акуратність, спостережливість.</p>
<p>Рубка на плиті Заготовки до подальших виробів. <i>Рубка на плиті:</i> призначення, особливості впливу зубила на метал в порівнянні з рубкою в лещатах за рівнем губок. <i>Зубило:</i> форма заточування для рубки по кривих лініях, поза працюючого, прийоми роботи, техніка безпеки. <i>Крейсмейсель:</i> призначення. Правила безпечної роботи в процесі рубки на плиті.</p> <p>Практична робота Розрубання смуги. Рубка листа по прямих лініях. Вирубання прямокутних уступів і вікон у тонколистовій сталі. Рубка та відламування пруткового матеріалу.</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про тонколистовий метал, його види та межі застосування; рубку метала на плиті;</p> <p><i>називає</i> відмінності рубки на плиті від рубки у лещатах;</p> <p><i>знає</i> назви і призначення інструментів для рубки;</p> <p><i>володіє</i> технологією правки листового металу;</p> <p><i>вміє</i> розмічати та розрубувати метал; використовувати в процесі рубки запобіжної шайби.</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; наслідувати дії вчителя; використовувати назви трудових операцій у власному мовленні;</p> <p><i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; просторову орієнтацію на площині тонколистового металу; елементи аналізу, узагальнення на основі порівняння якості поверхні металу та необхідності її обробки;</p> <p><i>розвивати</i> просторово-зорові уявлення в процесі розмічання та рубки металу;</p> <p><i>виховувати</i> прагнення досягти позитивного результату праці; активність, терпіння, відповідальність, акуратність, старанність, працелюбність.</p>

<p>Рубка по кривих лініях. Площинна розмітка і обробка деталей за кресленням Мотижка - Пропольник. Викрутка. Креслення - основний документ для виготовлення виробу. Вимоги до розмітки. Циркулі розмічальні. Поняття точність вимірювання. Точність вимірювання лінійкою. Лінії перпендикулярні та ті, що перетинаються на площині. Поеднання пересічних і паралельних прямих дугою кола даного радіуса.</p> <p>Практична робота Перевірка справності та заточування розміточних інструментів. Закріплення деталі для розмітки. Розмітка сполучення пересічних і паралельних прямих. Кернування рисок і центрів свердління. Нанесення риски, паралельної до базової сторони, за допомогою циркуля. Нанесення рисок, паралельно і перпендикулярно до базової кромки за допомогою косинця з поличкою і лінійкою.</p>	<p>Учень: <i>має уявлення про креслення та його призначення; деякі інструменти (мотика, пропольник тощо); рубку метала на плиті; називає основні розміточні інструменти відмінності рубки на плиті від рубки у лещатах; знає назви і призначення інструментів для розмітки та рубки; володіє технологією правки листового металу; розмітки сполучення пересічних і паралельних прямих; вміє розмічати та кернувати риски і центри для свердління; розрубувати метал; проводити циркулем риски, паралельні базовій стороні.</i></p>	<p>Вчити: аналізувати та порівнювати деталі різної форми; орієнтуватися у власному виробі; <i>формувати</i> зорово-моторної координації, тонкої моторики руки у процесі виготовлення виробів; процеси аналізу, узагальнення на основі порівняння різних видів ліній та межами їх застосування; <i>розвивати</i> просторово-зорові уявлення в процесі розмічання, правки та рубки металу; <i>виховувати</i> посидючість, акуратність, охайність, старанність, точність під час роботи.</p>
<p>Обпилювання широкої поверхні.</p>	<p>Учень:</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на</p>

<p>Молоток з квадратним бойком. Поняття пласка і криволінійна поверхні (пояснення на конкретних прикладах). <i>Напильник</i>: види за формою перетину (поперечний, плоский, квадратний, тригранний, напівкруглий, круглий), по насічці (драчовий, лічний, оксамитовий), призначення різних видів, правила зберігання, види пласких напильників (тупоносий, гостроносий). Використання гостроногого плаского напильника. Застосування масла та крейди при роботі лічним. <i>Штангенциркуль Ш-1</i>: призначення, будова, прийоми роботи.</p> <p>Практична робота</p> <p>Повздовжнє і поперечне обпилювання площини з контролем лекальною лінійкою. Перехресне опилювання з контролем за штрихами. Обпилювання площини, розташованої під кутом 90 градусів до базової. Обпилювання паралельних площин. Обпилювання суміжних площин, розташованих під тупим кутом.</p>	<p><i>має</i> уявлення про організацію робочого місця слюсаря, деталі прямокутної форми, заощадження матеріалів; <i>називає</i> різні види напильників їх будову та призначення; <i>знає</i> вимоги до догляду та зберігання напильників; призначення, будова, прийоми роботи штангенциркулем; <i>володіє</i> навичками розмітки та перевірки правильності нанесення рисок; прийомами обпилювання металу; <i>вміє</i> визначати базову кромку розмічати від неї та від допоміжної риски, наносити риски за допомогою штангенциркуля; обпилювати площини розташовані під кутом 90 градусів та тупим кутом до базової, паралельних та суміжні площини перевіряти обпиляну кромку «на просвіт», контролювати обпилювання по косинцю</p>	<p>вчителя; орієнтуватися на поверхні виробу; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; зорово-моторну координацію, тонку моторику руки у процесі виконання технологічних операцій, процесів аналізу та узагальнення на основі визначення необхідності застосування певних інструментів та часу догляду за ними; <i>розвивати вміння</i> аналізувати зразок за запитаннями вчителя, планувати практичну діяльність; проведення поетапного і підсумкового самоконтролю; <i>виховувати</i> посидючість, акуратність, охайність, старанність, точність під час роботи.</p>
<p>Просторова розмітка</p>	<p>Учень:</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на</p>

<p>Молоток з квадратним бойком. <i>Розмітка:</i> види (просторова, площинна), призначення, різниця між видами. <i>База для просторової розмітки:</i> правила вибору, інструменти та пристосування: (рейсмус, штангенциркуль). <i>Рейсмус:</i> будова, призначення, правила безпечної роботи.</p> <p>Практична робота Визначення придатності заготовки. Підготовка поверхні заготовки до розмітки. Вибір базової поверхні. Установка заготовки на розмічальній плиті. Проведення горизонтальних рисок рейсмусом (штангенрейсмусом). Проведення вертикальних рисок по косинцю. Установка штангенциркуля на заданий розмір з точністю до 1 мм. Креслення деталі в прямокутних проекціях (головний вид, вид зверху, вид ліворуч). Лінія невидимого контуру (штрихова).</p>	<p><i>має уявлення про просторову розмітку та відповідні креслення; називає</i> розміточні інструменти та пристосування; умовні позначення на кресленні; <i>знає</i> правила, назви видів розмітки, інструменти та їх призначення; <i>вміє</i> оцінювати придатність заготовки та готувати її до розмітки; визначати та співвідносити базову поверхню, виконувати розмітку за допомогою відповідних інструментів; установлювати рейсмус (штангенрейсмус) на заданий розмір, проводити паралельні, горизонтальні та вертикальні риси за допомогою прийомів просторової розмітки.</p>	<p>вчителя; наслідувати дії вчителя; використовувати назви трудових операцій у власному мовленні; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; просторову орієнтацію на кресленні та площині металу; елементи аналізу, узагальнення на основі порівняння креслення і готового виробу; <i>розвивати</i> просторово-зорові уявлення в процесі розмічання та виготовлення виробу; <i>виховувати</i> прагнення досягти позитивного результату праці; активність, терпіння, відповідальність, акуратність, старанність, працелюбність.</p>
---	---	--

7 клас.**Слюсарна справа (105 годин)****Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу**

№ пор.	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	Вступ	1
2	Виконання прямокутного отвору.	6
3	Властивості та застосування металів.	4
4	Токарна справа: обточування гладких валиків.	7
5	Обпилювання площин, сполучених під зовнішнім і внутрішнім кутами.	10
6	Токарна справа: обточування ступінчатого валика, підрізання торців і уступів.	7
7	Нарізування різьби вручну.	6
8	Токарна справа: виточування зовнішньої канавки, відрізання.	7
9	Робота з тонколистовим металом	4
10	Розпилювання отворів і пройм.	4
11	Свердління.	4
12	Механічне нарізування різьби.	4
13	Виготовлення контрольних інструментів.	6
14	Виготовлення та ремонт садово-городнього інвентарю.	8

15	Токарна справа: свердління на токарному верстаті.	4
16	Обробка металу різанням.	3
17	Основи електротехніки, електроконструювання.	10
18	Резерв	10
19	Усього	105

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
<p>Вступ Повтор пройденого матеріалу Обладнання майстерні, робочого місця, в залежності від виду діяльності майстра.</p> <p>Практична робота Закріплення робочих місць за учнями. Уточнення правил поведінки учнів в майстерні. Правила безпеки при роботі з інструментом. Правила техніки безпеки при роботі в слюсарній майстерні.</p>	<p>Учень: <i>має</i> загальне уявлення про професію слюсара; <i>називає</i> обладнання майстерні; <i>знає</i> назви та призначення обладнання майстерні та робочого місця; <i>володіє</i> навичками організації робочого місця; <i>вміє</i> організувати своє робоче місце; <i>знає і дотримуються</i> правил безпечної роботи.</p>	<p>Вчити: використовувати назви професій та обладнання майстерні у власному мовленні; <i>формувати</i> просторову орієнтацію на робочому місці; елементи аналізу, узагальнення на основі порівняння виробничої діяльності спеціалістів пов'язаних з обробкою металу; <i>виховувати</i> прагнення досягти позитивного результату праці; терпіння, відповідальність, акуратність, спостережливість.</p>
<p>Виконання прямокутного отвору Ключ накидний для вентилів. Вимоги до точності та якості виконання виробу. Надфіль: види, їх будова, форми перерізу, правила, прийоми</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про прямокутний отвір та його призначення; <i>називає</i> види надфільів, їх будову, форму, властивості;</p>	<p>Вчити: наслідувати дії вчителя; орієнтуватися на робочому місці та власному виробі; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; елементи</p>

<p>роботи, заощадження, техніка безпеки. Розрахунок діаметра свердла для виконання прямокутного отвору. Види можливого браку при розпилюванні отворів.</p> <p>Практична робота Розмітка виробу. Прийом виправлення початку свердлення при відведенні свердла. Припилювання отвору. Прийоми запобігання від «піднутрення» сторін отвору.</p>	<p><i>знає</i> прийоми розрахунку діаметра свердла для виконання прямокутного отвору, залежно від його розміру; <i>володіє</i> навичками виправлення початку свердлення при відведенні свердла; припилювання отвору; <i>вміє</i> обробляти поверхні надфілем та контролювати якість виконання виробу.</p>	<p>аналізу, порівняння, узагальнення на основі практичного виконання отвору; <i>розвивати</i> просторово-зорові та математичні уявлення в процесі розмічання та виконання виробу; <i>виховувати</i> вміння виявляти стійкість уваги, охайність, посидючість, ретельність, точність під час роботи, працелюбність, старанність.</p>
<p>Властивості та застосування металів <i>Залізна руда:</i> зовнішній вигляд, видобування, використання. <i>Метал:</i> застосування, отримання, види (чорний, кольоровий), властивості (фізичні, механічні), порівняльна вартість. <i>Фізичні властивості металу:</i> колір, здатність намагнічуватися, плавкість, теплопровідність, теплове розширення. <i>Механічні властивості металу:</i> твердість, пружність, пластичність, оброблюваність різанням. <i>Чорний метал:</i> види (сталі, чавун), отримання, застосування. <i>Кольоровий метал:</i> види (мідь,</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про види металів, Ю процес їх виготовлення; <i>називає</i> види (чорний, кольоровий) металів їх отримання та застосування, порівняльна вартість; <i>знає</i> властивості різних видів металів їх фізичні та механічні властивості у порівнянні між собою; <i>володіє</i> навичками визначення фізичних та механічних властивостей; <i>вміє</i> проводити досліди з визначення видів металу, порівнювати їх між собою.</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; наслідувати дії вчителя; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; функції: пам'яті; процеси аналізу, узагальнення на основі порівняння властивостей різних видів металів; <i>виховувати</i> зацікавленість, прагнення досягти позитивного результату праці; активність, терпіння, відповідальність, акуратність, старанність, працелюбність.</p>

<p>алюміній, олово, свинець), отримання, застосування. Зовнішній вигляд необробленої поверхні металу та його зламу.</p> <p>Практична робота Досліди. Теплопровідність металу. Теплове розширення металу. Вплив магніту на метал. Порівняння твердості, пластичності, пружності металів.</p>		
<p>Токарна справа: обточування гладких валиків Заготовка деталі. Поняття обертальний і поступальний рух. <i>Токарний верстат</i>: призначення, основні вузли (станина, передня бабка, супорт, задня бабка, електродвигун), правила безпеки роботи. Призначення основних вузлів. Діаметр деталі. Будова прохідного різця. Правила установки різця і заготовки. Причини браку виробу і поломки різця. Центрова лінія (штрихпунктирна).</p> <p>Практична робота Установка на заданий розмір і вимірювання штангенциркулем. Робота</p>	<p>Учень: <i>має уявлення про</i> токарний верстат та деталі відповідної форми; <i>називає</i> матеріали та інструменти для роботи з металом; <i>знає</i> назви та призначення основних вузлів (станина, передня бабка, супорт, задня бабка, електродвигун) токарного верстату; правила безпеки роботи; <i>володіє</i> навичками безпечної роботи на токарному верстаті; <i>вміє</i> встановлювати розміри та проводити вимірювання штангенциркулем; пускати та зупиняти верстат, установлювати заготовки в патроні; установлювати різці;</p>	<p>Вчити: організовувати робоче місце; спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися у власному виробі; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; зорово-моторної координації, тонкої моторики руки під час роботи; елементи аналізу, узагальнення на основі порівняння реальних та заданих розмірів; <i>розвивати вміння</i> використовувати у власному мовленні назви інструментів, деталей виробу, трудових операцій; розуміти та виконувати інструкції; здійснювати поопераційний та заключний контроль; <i>виховувати</i> терпеливість, ретельність,</p>

<p>на токарному верстаті: установка деталі в патроні; установка різця по центру задньої бабки; перевірка установки різця методом зняття пробної стружки; перевірка установки деталі на биття; поздовжня і поперечна подача супорта вручну; обточування циліндричної поверхні з контролем діаметру деталі штангенциркулем.</p>	<p>виконувати роботу на токарному верстаті.</p>	<p>вміння завершувати роботу, посидючість, акуратність, поваги до власної праці та праці інших, точність під час роботи.</p>
<p>Обпилювання площин, сполучених під зовнішнім і внутрішнім кутами Кутник для роботи з папером і картоном у молодших класах. (Довжина катетів 150-200 мм. Виконується з листової сталі товщиною 5 мм). Косинець - центрошукач (складається з кутника (колодки) і лінійки. Різниця між напильниками по числу насічок, що припадають на 10 мм довжини (характеристика напильників по насічці). Одинарна і подвійна (перехресна) насічка. Поняття шорсткість поверхні деталі. Позначення шорсткості на кресленнях при основних видах обробки металу.</p>	<p>Учень: <i>має уявлення про</i> обпилювання площин, сполучених під зовнішнім і внутрішнім кутами; <i>називає</i> види кутів та вимоги до їх виконання; <i>знає</i> особливості роботи лічним і драчовим напильниками, шліфувальною шкіркою; <i>володіє</i> навичками безпечної роботи під час роботи з металом, прийомами обпилювання та шліфування, догляду за інструментами; <i>вміє</i> вимірювати кути, розмічати та обробляти метал напильниками та шліфувальною шкіркою, закріплювати заготовку в лещатах, чистити</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися на поверхні виробу; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; зорово-моторну координацію, тонку моторику руки у процесі виконання технологічних операцій, процесів аналізу та узагальнення на основі визначення необхідності застосування певних інструментів та часу догляду за ними; <i>розвивати вміння</i> використовувати у власному мовленні назви інструментів, трудових операцій, виробів та їх призначення; вміння аналізувати зразок за запитаннями вчителя,</p>

<p><i>Транспортер:</i> види (шкільний, розміточний), призначення, будова, користування.</p> <p>Практична робота Вимірювання і відкладання заданого кута за допомогою транспортира. Проведення паралельних ліній за допомогою штангенциркуля. Обпилювання площин, сполучених під зовнішнім і внутрішнім кутами. Перевірка шорсткості поверхні виробу.</p>	<p>напильники; перевіряти правильність виконання розмічальним транспортером.</p>	<p>планувати практичну діяльність (визначення порядку виготовлення виробу за зразком); проведення поетапного і підсумкового самоконтролю; <i>виховувати</i> посидючість, акуратність, охайність, старанність, точність під час роботи.</p>
<p>Токарна справа: обточування ступінчатого валика, підрізання торців і уступів Заготовки для болтів і гвинтів. <i>Токарний верстат:</i> призначення коробки швидкостей, коробки подач і фартуха верстата; рукоятки зміни частоти обертання, подачі; збільшення окружної швидкості зі зростанням діаметра деталі; вплив подачі на якість обробки поверхні. <i>Підрізний різець:</i> будова, ознаки затуплення. Обточування за допомогою повздовжньої механічної подачі та при підрізуванні: прийоми, техніка безпеки.</p>	<p>Учень: <i>має уявлення про</i> токарний верстат та обточування ступінчатого валика, підрізання торців і уступів; <i>називає</i> призначення коробки швидкостей, коробки подач і фартуха верстата; рукоятки зміни частоти обертання, подачі; збільшення окружної швидкості зі зростанням діаметра деталі; вплив подачі на якість обробки поверхні; <i>знає</i> назви та призначення основних вузлів (станина, передня бабка, супорт, задня бабка, електродвигун) токарного верстату; види різців та їх</p>	<p>Вчити: організовувати робоче місце; спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися у власному виробі; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; зорово-моторної координації, тонкої моторики руки під час роботи; елементи аналізу, узагальнення на основі порівняння реальних та заданих розмірів; <i>розвивати вміння</i> використовувати у власному мовленні назви інструментів, деталей виробу, трудових операцій; розуміти та виконувати інструкції; здійснювати поопераційний та заключний контроль;</p>

<p>Операційна карта на токарні операції. Практична робота Установа заданої частоти обертання шпинделя. Включення і виключення повздовжньої механічної подачі. Установа підрізного різця. Розмітка заготовок. Обточування із застосуванням повздовжньої механічної подачі.</p>	<p>призначення; <i>володіє</i> навичками безпечної роботи на токарному верстаті; <i>вміє</i> встановлювати швидкості, автоматичну подачу деталі (вхолосту); підрізати торці або уступи.</p>	<p><i>виховувати</i> терпеливість, ретельність, вміння завершувати роботу, посидючість, акуратність, поваги до власної праці та праці інших, точність під час роботи.</p>
<p>Нарізування різьби вручну Заготовки для болтів і гайок. <i>Гвинтова різьба</i>: призначення, види (зовнішня, внутрішня), елементи (зовнішній діаметр, профіль, крок). <i>Інструменти і пристосування для нарізування різьби</i>: види (мітчик, плашка, вороток, плашкотримач), будова, застосування. Позначення різьби на мітчиках і плашках. Таблиця діаметрів стрижнів і отворів для основних різьб. Мастило яке застосовується при нарізуванні різьби. Причини поломки мітчиків і браку при нарізуванні різьби. Позначення різьби на кресленні. Практична робота Вибір діаметра стрижня і свердла для</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про нарізування різьби вручну; <i>називає</i> та розрізняє кілька видів різьб їх основні елементи, інструменти та пристосування для їх виконання; <i>знає</i> інструменти і пристосування для нарізування різьби (мітчик, плашка, вороток, плашкотримач) їх будову та застосування; позначення різьби на мітчиках і плашках; <i>володіє</i> правилами безпечної роботи в процесі нарізування різьби; <i>вміє</i> використовувати таблиці діаметрів стрижнів і отворів для основних різьб; виконувати нарізування різьби.</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; наслідувати дії вчителя; <i>формувати</i> організованість в трудовій діяльності; зорово-моторну координацію; елементи аналізу, узагальнення на основі порівняння різних видів отворів та свердел; <i>розвивати</i> процеси аналізу та узагальнення на основі розмічання та свердління отворів; зорово-моторну координацію; вміння визначати діаметри; навичок самоконтролю у процесі власної діяльності; <i>виховувати</i> прагнення досягнути позитивного результату праці; посидючість, акуратність, точність під час роботи, емоційний відгук на основі</p>

<p>виконання заданої різьби. Нарізування різьби в наскрізному отворі. Підготовка та перевірка стрижня для нарізування різьби. Установка плашки в плашкотримач. Нарізування різьби клуппом. Перевірка виконаної різьби на око і різьбовим калібром.</p>		<p>результату праці.</p>
<p>Токарна справа: виточування зовнішньої канавки, відрізання Заготовки для гвинтів до струбцин. <i>Різець:</i> види (прорізний, відрізний), будова, установка, перевірка установки. Вибір різця. Правила безпеки при виточуванні канавок і відрізанні. Практична робота Установка і контроль прорізних і відрізних різців. Послідовність виточування вузьких канавок за один прохід. Виточування широких канавок. Вимірювання канавок штангенциркулем. Відрізання ручною подачею з одночасним розширенням канавки, відрізання за допомогою поперечної подачі.</p>	<p>Учень: <i>має уявлення про</i> токарний верстат та деталі відповідної форми; <i>називає</i> матеріали та інструменти для роботи з металом; <i>знає</i> назви та призначення основних вузлів (станина, передня бабка, супорт, задня бабка, електродвигун) токарного верстату; основні різці; послідовність виконання токарних робіт; <i>володіє</i> навичками безпечної роботи на токарному верстаті; <i>вміє</i> встановлювати розміри та проводити вимірювання штангенциркулем; виконувати роботу на токарному верстаті.</p>	<p>Вчити: наслідувати дії вчителя; застосовувати різні види сприйняття (зорове, слухове, тактильне); використовувати назви рухомих та нерухомих деталей у власному мовленні; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; вміння контролювати відповідність етапів роботи меті діяльності; <i>розвивати</i> зорово-моторну координацію, тонку моторику руки при роботі на токарному станку; саморегуляцію: виконання завдання за зразком і простою інструкцією, в певній послідовності дій;; <i>виховувати</i> прагнення досягти позитивного результату праці; терпіння, відповідальність, акуратність,</p>

<p>Робота з тонколистовим металом Піддон для квітів. Коробочка. Ванночка. Тримач для плакатів. Лоток совка. <i>Тонколистовий метал:</i> виробництво, застосування, правка на плиті. <i>Покрівельна сталь:</i> чорна і оцинкована. Чорна та біла бляха. Властивості та застосування цих матеріалів. Оберігання сталі від іржавіння. Ножиці для розрізання металу. Їх види і призначення. Оправка для загину кромки і кутів коробочок. Киянка для роботи з покрівельним матеріалом і бляхою. Види браку при роботі з покрівельним матеріалом. Правила безпечної роботи з тонколистовим металом.</p> <p>Практична робота Розмітка розгортки. Позначка ліній розрізання. Послідовність вирізання розгортки. Налагодження ножиць. Прийоми безпечної роботи ножицями. Загинання кромки і нерозрізаних кутів коробки. Забарвлення виробів емалевою фарбою за допомогою</p>	<p>Учень: <i>має уявлення про тонколистовий метал, його види та межі застосування; називає види тонколистових металів та їх властивості; знає назви і призначення інструментів для роботи з тонколистовими металами; володіє технологією правки листового металу; вміє розмічати та розрізати метал слюсарними ножицями, правити та згинати метал киянкою, фарбувати готові вироби.</i></p>	<p>спостережливості.</p> <p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; наслідувати дії вчителя; використовувати назви ліній на кресленнях, ескізах та технічних рисунках, інструментів, елементів розгортки об'ємних фігур, трудових операцій у власному мовленні; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; функції: пам'яті; планування, виконання та контролю діяльності; просторової орієнтації на площині тонколистового металу; елементи аналізу, узагальнення на основі порівняння якості поверхні металу та необхідності її обробки; <i>розвивати</i> просторово-зорові уявлення в процесі розмічання та різання металу; <i>виховувати</i> прагнення досягти позитивного результату праці; активність, терпіння, відповідальність, акуратність, старанність, працелюбність.</p>
---	---	--

пензля.		
<p>Розпилювання отворів і пройм. Рейсмус слюсарний (з проймою для пересування креслярки). Вороток розсувний. Використання в техніці рівноплечового нерівноплечового важелів. Поняття взаємозамінність деталей.</p> <p>Практична робота Підбір свердел по діаметру для раціонального висвердлювання пройма (отвору). Контроль кромки у проїмі в процесі обпилювання шаблоном. Притуплення кутів і виконання фасок в отворі (проїмі) напильниками і надфілями. Оздоблення виробу шліфуванням і поліруванням.</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про отвори і пройма та їх призначення; <i>називає</i> види напильників, надфілів, їх будову, форму, властивості; <i>знає</i> прийоми розрахунку діаметра свердла для виконання пройма чи отвору, залежно від їх розміру; <i>володіє</i> навичками виправлення початку свердлення при відведенні свердла; припилювання отвору; притуплення кутів та виконання фасок <i>вміє</i> обробляти поверхні шліфуванням та полірування, контролювати якість виконання виробу.</p>	<p>Вчити: наслідувати дії вчителя; орієнтуватися на робочому місці та власному виробі; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; елементи аналізу, порівняння, узагальнення на основі практичного виконання завдання; <i>розвивати</i> просторово-зорові та математичні уявлення в процесі розмічання та виконання виробу; <i>виховувати</i> вміння виявляти стійкість уваги, охайність, посидючість, ретельність, точність під час роботи, працелюбність, старанність.</p>
<p>Свердління Заготовки до виробів. Загальне уявлення про вертикальний свердлильний верстат: призначення, будова. Поняття конічна поверхня.</p> <p>Практична робота Кріплення свердел за допомогою перехідних втулок. Видалення свердел і втулок. Биття свердла, його причини</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про свердління та його види (ручне та механічне); <i>називає</i> та розрізняє кілька видів свердел, елементів свердлильного верстату; <i>знає</i> основоположні принципи будови свердла та свердління; конічного кріплення свердел;</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; наслідувати дії вчителя; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; функції: пам'яті; процеси аналізу, узагальнення на основі порівняння різних свердел; <i>виховувати</i> зацікавленість, прагнення досягти позитивного результату праці; активність, терпіння, відповідальність,</p>

<p>та заходи щодо усунення. Свердління з подальшим розсвердлюванням. Свердління тонкого листового металу в пакеті, з прокладкою, з притиском.</p>	<p><i>володіє</i> прийомами усунення биття свердла; правилами безпечної роботи в процесі свердління; <i>вміє</i> виконувати механічне свердління.</p>	<p>акуратність, старанність, працелюбність.</p>
<p>Механічне нарізування різьби Деталі до виробів. Передача руху за допомогою різьбового з'єднання. Різьба, профілі (трикутний, прямокутний), позначення на кресленні, види. Трубна різьба. <i>Кріпильна різьба:</i> різьбоміри, отримання в промислових умовах. Різьба з дрібним кроком. Ліва і права різьба. Правила безпечної роботи при нарізуванні різьби. Практична робота Нарізування зовнішньої різьби розсувними (призматичними) плашками. Визначення різьб для кріплення деталей різного призначення (різьбоміром, вимірюванням). Нарізування різьби в глухих отворах.</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про механічне нарізування різьби; <i>називає</i> та розрізняє кілька видів різьб їх основні елементи, інструменти та пристосування для їх виконання; <i>знає</i> інструменти і пристосування для нарізування різьби (мітчик, плашка, вороток, плашкотримач) їх будову та застосування; позначення різьби на мітчиках і плашках; <i>володіє</i> правилами безпечної роботи у процесі нарізування різьби; <i>вміє</i> вимірювати різьби різьбоміром; визначати різьби по зовнішньому діаметру і кроку за допомогою відбитка на папері.</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; наслідувати дії вчителя; <i>формувати</i> організованість в трудовій діяльності; зорово-моторну координацію; елементи аналізу, узагальнення на основі порівняння різних видів різьб; <i>розвивати</i> процеси аналізу та узагальнення на основі визначення профілю та діаметру різьб; зорово-моторну координацію; навичок самоконтролю у процесі власної діяльності; <i>виховувати</i> прагнення досягнути позитивного результату праці; посидючість, акуратність, точність під час роботи, емоційний відгук на основі результату праці.</p>
<p>Виготовлення контрольних інструментів Косинець з полицею для столярних робіт. Косинець з колодкою. Поняття</p>	<p>Учень: <i>має</i> уявлення про обпилювання площин, сполучених під зовнішнім і внутрішнім кутами;</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися на поверхні виробу; <i>формувати</i> тактильні відчуття та</p>

<p>допуск розміру. <i>Розмір:</i> види (номінальний, дійсний). Відхилення (верхнє, нижнє). Величина допуску. Масштаби збільшення та зменшення. Найбільший і найменший граничні розміри. Штангенциркуль ШЦ - 2.</p> <p>Практична робота</p> <p>Читання креслення. З'ясування технічних вимог до виробу. Вибір матеріалу для заготовок. Виготовлення і перевірка деталей. Збирання і обробка виробу. Прикінцевий контроль виконаної роботи.</p>	<p><i>називає</i> види кутів та вимоги до їх виконання;</p> <p><i>знає</i> види розмірів (номінальний, дійсний) та їх відхилення (верхнє, нижнє); масштаби збільшення та зменшення;</p> <p><i>володіє</i> поняттям допуск розміру та його величина;</p> <p><i>вміє</i> користуватися штангель циркулем, вимірювати кути, розмічати та обробляти метал напильниками та шліфувальною шкіркою.</p>	<p>зусилля під час роботи; зорово-моторну координацію, тонку моторику руки у процесі виконання технологічних операцій, <i>розвивати вміння</i> використовувати у власному мовленні назви інструментів, трудових операцій, виробів та їх призначення; проведення поетапного і підсумкового самоконтролю;</p> <p><i>виховувати</i> посидючість, акуратність, охайність, старанність, точність під час роботи.</p>
<p>Виготовлення та ремонт садово-городнього інвентарю</p> <p>Лопата. Граблі. Мотика. Пропольник. Ноші. Технічні вимоги до садово-городнього інвентарю. Особливості металу для даних виробів. Види дефектів інвентарю (погнутості, розриви деталей тощо). Прийоми видалення заклепок. Прийом згинання втулок на оправках. <i>Масло:</i> призначення, види (рідке, густе). Гас як очищаюча рідина. Небезпека займання гасу.</p>	<p>Учень:</p> <p><i>має уявлення про</i> садово-городній інструмент його виготовлення та ремонт;</p> <p><i>називає</i> основні технічні вимоги до садово-городнього інвентарю;</p> <p><i>знає</i> назви і призначення садово-городнього інвентарю, види його дефектів;</p> <p><i>володіє</i> технологією правки металу, виймання заклепок, згинання втулок на оправці;</p> <p><i>вміє</i> розмічати та кернувати риски і</p>	<p>Вчити: аналізувати та порівнювати деталі різної форми; орієнтуватися у власному виробі;</p> <p><i>формувати</i> зорово-моторної координації, тонкої моторики руки у процесі виготовлення виробів; процеси аналізу, узагальнення на основі порівняння різних видів дефектів та прийомами їх виправлення;</p> <p><i>розвивати</i> просторово-зорові уявлення у процесі розмічання, правки та ремонту ;</p> <p><i>виховувати</i> посидючість, акуратність,</p>

<p>Практична робота Правка погнутостей і заточка лопати. Ремонт граблів і мотики із заміною деталей.</p>	<p>центри для свердління; розрубувати метал; заточувати інвентар.</p>	<p>охайність, старанність, точність під час роботи.</p>
<p>Токарна справа: свердління на токарному верстаті Упорна втулка для свердління глухого отвору. Шайба. Гайка. Натяжка для клепання. Призначення і будова задньої бабки токарного верстата. Центрування. Центрошукач. Центрувальне комбіноване свердло. Брак при центруванні та свердлінні. Правила безпеки роботи при центруванні та свердлінні. Практична робота Установка й зняття свердла. Перевірка подання центру задньої бабки. Свердління отворів ручною подачею з установкою свердла в пінолі задньої бабки. Прийоми свердління глухих отворів при заданій їх глибині. Розмітка центру циркулем і центрошукачем. Центрування спіральним свердлом з подальшим зенкуванням. Установка і закріплення</p>	<p>Учень: <i>має уявлення</i> про свердління та його види (ручне та механічне); <i>називає</i> та розрізняє кілька видів свердел, елементів токарного верстату; <i>знає</i> основоположні принципи будови свердла та свердління; конічного кріплення свердел; центрування деталі та отвору; <i>володіє</i> прийомами усунення биття свердла; правилами безпечної роботи в процесі свердління; <i>вміє</i> знаходити центр кола на папері, на торці круглої заготовки, виконувати механічне свердління (глухе та наскрізне, зенкувати отвори</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; наслідувати дії вчителя; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; функції: пам'яті; процеси аналізу, узагальнення на основі порівняння різних свердел та отворів; <i>виховувати</i> зацікавленість, прагнення досягти позитивного результату праці; активність, терпіння, відповідальність, акуратність, старанність, працелюбність.</p>

деталі в патроні з підтримкою центром задньої бабки.		
<p>Обробка металу різанням Клин - основа ріжучого інструмента. <i>Елементи клина:</i> передня і задня грані, ріжуча кромка. <i>Елементи токарного різця:</i> передня поверхня, головна і допоміжні задні поверхні. <i>Кут різця:</i> види (задній, передній, загострення, різання), значення кожного виду. Поняття температуростійкості, зносостійкість інструменту. Рух різання і подачі. Загальне уявлення про конструкційні та інструментальні вуглецеві сталі.</p> <p>Практична робота Знаходження елементів клину на робочих частинах ріжучих інструментів.</p>	<p>Учень: <i>має уявлення</i> про клин як основу ріжучого інструмента; конструкційні та інструментальні вуглецеві сталі; <i>називає</i> та розрізняє елементи клина; <i>знає</i> основоположні принципи будови клина його властивостей від кутів; <i>володіє</i> прийомами пошуку та визначення видів кутів; правилами безпечної роботи в процесі заточування; <i>вміє</i> знаходити елементи клину на робочих частинах ріжучих інструментів.</p>	<p>Вчити: аналізувати та порівнювати різні метали; орієнтуватися у кутах клину; <i>формувати</i> зорово-моторної координації, тонкої моторики руки у процесі визначення кутів; процеси аналізу, узагальнення на основі порівняння різних видів заточки інструмента; <i>розвивати</i> просторово-зорові уявлення у процесі пошуку кутів клина; <i>виховувати</i> посидючість, акуратність, охайність, старанність, точність під час роботи.</p>
<p>Основи електротехніки, електроконструювання. Ознайомлення з професією електромонтера. Оснащення робочого місця для виконання електротехнічних робіт, правила електробезпеки. Будова одно- і дволампових світильників.</p>	<p>Учень: <i>має уявлення</i> про професію електромонтера, електричну схему та електричне коло; <i>називає</i> та розрізняє умовні позначення на електросхемі, основне приладдя; <i>знає</i> принципи будови ламп</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; наслідувати дії вчителя; <i>формувати</i> організованість в трудовій діяльності; зорово-моторну координацію; елементи аналізу, узагальнення на основі порівняння електросхем різних виробів;</p>

<p>Варіанти конструкцій (настільна лампа, бра, торшер тощо). Електрична схема найпростішого нерозгалуженого ланцюга, умовні позначення на ній джерел електричного струму, ламп розжарювання, вимикачів і проводів. Поняття про електричне коло та його елементи. Будова лампи розжарювання, патрона, вимикача, розетки, штепсельної вилки. Види і призначення проводів які застосовуються у побутових світильниках. Ізоляційні матеріали у вигляді ізоляційної стрічки і пластмасової трубки. Види, будова і призначення електромонтажних інструментів. Вимоги до конструкцій світильників: електробезпека, відповідність форми виробу його призначенню, естетичність в оформленні.</p> <p>Практична робота</p> <p>Читання найпростішої електричної схеми. Вибір заготовок (напівфабрикатів) деталей і планування роботи. Складання виробів. Зачищення</p>	<p>розжарювання, патрона, вимикача, розетки, штепсельної вилки; ізоляційні матеріали та методи ізоляції; володіє прийомами пошуку та визначення елементів позначених на схемі; правилами безпечної роботи в процесі збирання виробу; <i>вміє</i> зачищати кінці дроту та ізолювати місця з'єднань дротів; з'єднувати дроти і елементи ланцюга.</p>	<p><i>розвивати</i> процеси аналізу та узагальнення на основі визначення деталей електросхеми та їх з'єднання; зорово-моторну координацію; навичок самоконтролю у процесі власної діяльності та випробовування виробу; <i>виховувати</i> прагнення досягнути позитивного результату праці; посидючість, акуратність, точність під час роботи, емоційний відгук на основі результату праці; навички неухильного виконання правил безпеки праці.</p>
---	--	--

кінців дроту. Монтаж електричного кола виробу. Контроль якості виробів: перевірка правильності складання електричного кола; випробування в роботі (під напругою до 36 В).		
---	--	--

6 клас.
Обслуговуюча праця (105 годин)

Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу

№ пор.	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	Вступ.	1
2	Робота з тканиною.	4
3	Відомості з машинознавства.	4
4	Креслення розкльошених спідниць.	8
5	Технологія виготовлення розкльошеної спідниці.	10
6	Виготовлення м'якої іграшки.	10
7	Технологія виготовлення вишитих виробів.	10
8	Основи побудови композиції у вишивці.	5
9	Процес виготовлення вишитого виробу.	7
10	Технологія виготовлення виробів, в'язаних спицями.	16
11	Сільськогосподарська праця. Осінні роботи.	10
12	Весняні роботи.	10
13	Резерв	10
14	Усього	105

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані
-----------------------------	---	---

		результати
<p>Вступ Узагальнення знань, отриманих у 5 класі. Ознайомлення зі змістом програми трудового навчання для 6 класу. Технологічна діяльність, її основні види. Організація робочого місця. Правила безпечної праці і санітарно-гігієнічні вимоги до роботи у майстерні.</p> <p>Практична робота Ознайомлення з виробами, виготовленими учнями у попередні роки.</p>	<p>Учень/учениця: <i>має уявлення</i> про технологію; <i>знає</i> правила поведінки, техніки безпеки і санітарно-гігієнічні вимоги до роботи у майстерні; <i>наводить</i> приклади технологічної діяльності в побуті; <i>дотримується</i> санітарно-гігієнічних вимог та правил безпечної праці в майстерні.</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися на робочому місці; <i>формувати</i> елементи практичної діяльності на основі вмінь організації робочого місця; свідоме ставлення до виконання правил безпечної праці.; <i>розвивати</i> саморегуляцію: виконання вимог щодо чистоти і порядку на робочому місці, виконання правил поведінки у майстерні; <i>виховувати</i> посидючість, акуратність, точність під час роботи.</p>
<p>Робота з тканиною <i>Ознайомлення з професіями:</i> конструктора, модельєра, закрійника, кравця, швачки тощо. <i>Основи матеріалознавства:</i> Натуральні волокна рослинного походження. Лляні, бавовняні тканини. Способи їх отримання. Полотняне переплетення ниток у тканинах. Властивості текстильних матеріалів рослинного походження.</p> <p>Практична робота</p>	<p>Учень/учениця: <i>знає і розпізнає</i> текстильні волокна рослинного походження; <i>знає</i> значення професій (конструктора, модельєра, закрійника, кравця, швачки тощо) та тканин у житті людини; <i>пояснює</i> способи отримання лляних, бавовняних тканин; <i>досліджує</i> властивості текстильних матеріалів рослинного походження.</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися у видах тканин та переплетінні волокон; <i>формувати</i> координацію рухів рук, дрібну моторику на основі дотику до тканин; узагальнення на основі визначення кольорової гамми виробу; <i>розвивати</i> уявлення про текстильні матеріали; процесі аналізу на основі порівняння властивостей тканин рослинного походження; <i>виховувати</i> посидючість, терпеливості,</p>

Властивості текстильних матеріалів рослинного походження.		охайність, старанність.
<p>Відомості з машинознавства Швейна машина з електричним приводом. Регулятор строчки. Назви деталей машини, через які заправляють верхню і нижню нитки. Організація робочого місця. Правила безпечної роботи на швейній машині. Будова машинної голки. Добір голки, правила установлення. Машинні шви. З'єднувальний шов. Крайовий шов упідгин із закритим зрізом. Машинна закріпка.</p> <p>Практична робота Правильна постава під час роботи на швейній машині. Підготовка машини до роботи: зовнішній огляд, переключення машини на холостий і робочий хід. Заправлення верхньої і нижньої ниток у швейну машину. Намотування нитки на шпульку, вставлення голки у голковід. Строчіння на машині по прямим і заокругленим лініям. Виконання зшивного шва і шва упідгин із закритим зрізом.</p>	<p>Учень/учениця: <i>знає</i> будову машинної голки; правила безпечної роботи на швейній машині; <i>вміє</i> організовувати робоче місце для роботи на швейній машині; переключати машину на холостий і робочий хід; намотувати нитку на шпульку; заправляти верхню і нижню нитки; добирати і вставляти машинну голку; виконувати зшивний шов і шов упідгин із закритим зрізом; орієнтуватися у завданні за зразком і практичному показі вчителем прийомів роботи; виконувати операції за словесними інструкціями.</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися на робочому місці; регулювати строчки; використовувати у власному мовленні нові терміни; <i>формувати</i> зусилля під час роботи; зорово-моторну координацію, тонку моторику руки в процесі фарбування; елементи аналізу, узагальнення на основі визначення кольорової гамми виробу; <i>розвивати</i> абстрактне мислення, навичок відносного аналізу, довільної пам'яті, планування практичної діяльності (визначення порядку виготовлення виробу за зразком); поетапний і підсумковий самоконтроль (з допомогою вчителя); <i>виховувати</i> посидючість, акуратність, охайність, старанність, точність під час роботи, свідоме ставлення до виконання правил безпечної праці.</p>

<p>Креслення розкльошених спідниць Готові вироби спідниць з клинців, «напівсонце», «сонце». Фасони спідниць. Тканини, які застосовуються для виготовлення спідниць. Напрямок ниток основи у тканинах при розкроюванні розкльошених спідниць. Припуск на підгін по верхньому зрізу.</p> <p>Практична робота Зняття мірок. Вирізування викрійок з готового креслення. Підготовка викрійки і тканини до розкроювання. Розкрій деталей спідниці.</p>	<p>Учень/учениця: <i>знає:</i> фасони розкльошених спідниць; зрізи на викрійці деталей; <i>вміє:</i> визначати напрямок ниток основи у тканинах при розкроюванні розкльошених спідниць; вирізати викрійку з готового креслення; розкроювати деталі спідниці; орієнтуватися у завданні за зразком і практичному показі вчителем прийомів роботи; виконувати операції за словесними інструкціями.</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися на робочому місці та кресленні; <i>формувати</i> зорово-моторну координацію, тонку моторику руки в процесі вирізування викрійок та розкрою деталей спідниці, елементи аналізу, узагальнення на основі зняття мірок; <i>розвивати</i> саморегуляцію: аналіз зразка за запитаннями вчителя, планування практичної діяльності (визначення порядку виготовлення викрійки деталі за зразком); поетапний і підсумковий самоконтроль (з допомогою вчителя); <i>виховувати</i> посидючість, акуратність, охайність, старанність, точність під час роботи.</p>
<p>Технологія виготовлення розкльошеної спідниці Спідниця розкльошена (за вибором вчителя) з оборкою чи без неї. Розташування швів. Способи вирівнювання і підрізання низу розкльошеної спідниці. Використання</p>	<p>Учень/учениця:: <i>знає:</i> способи вирівнювання і підрізання низу розкльошеної спідниці. <i>вміє:</i> з'єднувати деталі спідниці; вирівнювати і підрізати низ розкльошеної спідниці; обробляти низ спідниці; орієнтуватися у завданні за</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; дотримуватися технології виготовлення виробу; <i>формувати</i> уявлення про розташування швів у спідниці та їх обробку, зорово-моторну координацію, у процесі виготовлення виробу;</p>

<p>обшивки при обробленні верхнього зрізу під еластичну тасьму.</p> <p>Практична робота</p> <p>Підготовка деталей спідниці до обробки. З'єднання деталей. Підрізання низу спідниці. Обробка верхнього зрізу. Обробка низу спідниці (по низу спідниці оборка).</p>	<p>зразком і практичному показі вчителем прийомів роботи; виконувати операції за словесними інструкціями.</p>	<p><i>розвивати</i> абстрактне мислення, саморегуляцію у процесі виготовлення виробу за зразком;</p> <p><i>виховувати</i> посидючість, акуратність, охайність, старанність, точність під час роботи.</p>
<p>Виготовлення м'якої іграшки.</p> <p>Прості одnodетальні іграшки (сова, кіт, порося), іграшки з помпонів (курча, заєць, кіт), іграшки з ниток (восьминіг), іграшки-помічники (прихватка, прихватка-рукавичка, лялька на чайник, подушка), об'ємні іграшки (тварини). М'яка іграшка у сучасному декоративно-ужитковому мистецтві. Історія розвитку іграшки. Види іграшок: плоскі та об'ємні іграшки, прості іграшки (одnodетальні, з помпонів, з ниток), іграшки-помічники, іграшки на каркасах тощо. Матеріали для виготовлення, набивання м'якої іграшки та їх властивості. Інструменти та пристосування (наперсток, шпильки, голки, ножиці) для шиття м'якої</p>	<p>Учень/учениця:</p> <p><i>має уявлення</i> про місце м'якої іграшки у сучасному декоративно-ужитковому мистецтві; <i>види</i> м'яких іграшок; <i>характеризує</i> матеріали, які використовуються для виготовлення м'яких іграшок; <i>добирає</i> інструменти та пристосування для роботи; <i>обґрунтовує</i> добір конструкційних матеріалів залежно від виробу; <i>розробляє</i> ескізний малюнок виробу; <i>виготовляє</i> (вирізає) шаблони; <i>розкрояє</i> деталі іграшки; <i>зшиває та набиває</i> основні деталі іграшки; <i>кінцівки</i> іграшки; <i>з'єднує</i> основну деталь з кінцівками; <i>оздоблює</i> мордочку;</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися на робочому місці та технічному рисунку;</p> <p><i>формувати</i> зусилля під час роботи; зорово-моторну координацію, тонку моторику руки у процесі виготовлення іграшки; елементи аналізу, узагальнення на основі визначення кольорової гамми та оздоблення виробу;</p> <p><i>розвивати</i> саморегуляцію: аналіз текстильних матеріалів, інструментів та пристосувань для виготовлення виробу за запитаннями вчителя, планування практичної діяльності (визначення порядку виготовлення виробу за зразком); поетапний і підсумковий самоконтроль (з</p>

<p>іграшки. Правила розкрою, з'єднання, оформлення деталей, набивання деталей іграшки, кріплення кінцівок іграшки. Організація робочого місця. Правила безпечної роботи та санітарно-гігієнічні вимоги. Технологія виготовлення м'якої іграшки. Оздоблення іграшки.</p> <p>Практична робота</p> <p>Виготовлення м'яких іграшок різної складності – 2-3 вироби. Розроблення ескізного малюнка м'якої іграшки. Добір матеріалів та інструментів. Підготовка матеріалів до роботи. Виготовлення обраної іграшки (етапи роботи обираються в залежності від виду іграшки):</p> <ul style="list-style-type: none"> • виготовлення (вирізання) шаблонів; • розкрій деталей іграшки; • зшивання та набивання основних деталей іграшки; • зшивання та набивання кінцівок іграшки; • з'єднання основної деталі з кінцівками; 	<p><i>виготовляє</i> деталі оздоблення; оздоблює іграшки;</p> <p><i>дотримується</i> правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.</p>	<p>допомогою вчителя); процеси пам'яті шляхом запам'ятовування нових назв і термінів; мовлення шляхом використання назв технологічних етапів, інструментів, трудових операцій у словесному описі власної діяльності;</p> <p><i>виховувати</i> посидючість, акуратність, охайність, старанність, точність терпеливість, вміння організації праці на основі виконання практичних завдань.</p>
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • оздоблення мордочок; • виготовлення деталей оздоблення (пояски, шарфики, бантики тощо); • оздоблення іграшки. <p>Контроль якості виробу.</p>		
<p>Технологія виготовлення вишитих виробів <i>Ознайомлення з професіями:</i> мистецтвознавець, стиліст, дизайнер вишивки, вишивальник ручної і машинної вишивки. Вишивка як традиційний вид декоративно-ужиткового мистецтва. Традиційні види рукоділля і декоративно-ужиткового мистецтва. Вишивка як традиційний вид декоративно-ужиткового мистецтва. Види вишитих виробів. Регіональні особливості оздоблення виробів вишивкою. Знаки і символи в українській вишивці (сонце, вода, берегиня, продовження життя тощо).</p>	<p><i>Учень/учениця:</i> <i>розрізняє</i> види декоративно-ужиткового мистецтва; <i>характеризує</i> вишивку як традиційний вид декоративно-ужиткового мистецтва; <i>розрізняє</i> поняття «вишивка» і «вишивання»; <i>пояснює</i> значення знаків і символів в українській вишивці; <i>аналізує</i> особливості традиційної вишивки свого етнографічного регіону.</p>	<p>Вчити: поваги до культурної спадщини України, її традицій; <i>формувати</i> зорово-моторну координацію, тонку моторику руки, почуття ритму, гармонії через застосування попередньої переробки реальних форм на декоративні, узагальнення на основі визначення кольорової гамми виробу; <i>розвивати</i> кольорочутливість ока, саморегуляцію: аналіз зразка за запитаннями вчителя, планування практичної діяльності (визначення порядку виготовлення виробу за зразком); порівняння види стібків за зовнішнім виглядом, за способом виконання, поетапний і підсумковий самоконтроль (з допомогою вчителя); <i>виховувати</i> посидючість, акуратність, охайність, старанність, точність під час роботи, емоційно-естетичне</p>

<p>Основи побудови композиції у вишивці Орнамент. Види орнаментів. Рапорт. Композиція вишивки. Кольори у вишивці. Символічне значення кольору в українській вишивці. Поєднання в композиції вишивки візерунка, кольорової гами, технік вишивання, фактури матеріалу. Стилізація реальних форм. Ескіз візерунка для вишивання. Збільшення і зменшення візерунка для вишивання.</p>	<p>Учень/учениця: <i>пояснює</i> прийоми стилізації реальних форм; <i>знає</i> види стібків за зовнішнім виглядом, за способом виконання; <i>називає</i> основні види орнаментів; <i>визначає</i> рапорт на орнаменті; <i>характеризує</i> поєднання в композиції вишивки візерунка, кольорової гами, різних технік вишивання та фактури матеріалу; <i>виконує</i> ескіз візерунка для вишивання</p>	<p>сприймання навколишнього світу.</p> <p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися у власній практичній діяльності; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; зорово-моторної координації; процеси аналізу та узагальнення на основі поєднання в композиції вишивки візерунка, кольорової гами, технік вишивання, фактури матеріалу; <i>розвивати</i> вміння розуміти та виконувати інструкції; здійснювати поопераційний та елементи заключного контролю; <i>виховувати</i> терпеливість, ретельність, вміння завершувати роботу, акуратність, точність під час роботи.</p>
<p>Процес виготовлення вишитого виробу Серветка, закладка, картина, панно, коміречок тощо. Види вишивальних швів: «прямий хрестик», «косий хрестик», «подвійний хрестик» (болгарський). Графічне зображення швів. Інструменти та пристосування</p>	<p>Учень/учениця: <i>розрізняє</i> види вишивальних швів: «прямий хрестик», «косий хрестик», «подвійний хрестик» (болгарський) <i>зображує</i> графічно техніки вишивання; <i>характеризує</i> особливості інструментів і пристосувань для вишивання; <i>підготує</i> матеріали, інструменти й</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися у власній практичній діяльності; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; зорово-моторної координації; процеси аналізу та узагальнення на основі поєднання в композиції вишивки візерунка,</p>

<p>для вишивання. Послідовність виконання вишивальних швів «прямий хрестик», «косий хрестик», «подвійний хрестик» (болгарський). Вибір виробу та візерунка для вишивання. Визначення місця розташування візерунка на виробі. Економне використання тканини. Способи перенесення візерунка вишивки на тканину. Способи обробки краю виробу (петельний шов, торочки тощо). Послідовність підготовки й виготовлення вишитого виробу: вибір тканини, ниток, інструментів і пристосувань для вишивання; розмічання та перенесення візерунка на тканину; вишивання виробу; обробка краю виробу; остаточна обробка виробу. Догляд за вишитими виробами (прання, підкрохмалювання, прасування та його особливості).</p>	<p>пристосування для вишивання; <i>виконує</i> вишивальні шви «прямий хрестик», «косий хрестик», «подвійний хрестик» (болгарський) <i>вибирає</i> візерунок для вишивання; <i>підбирає</i> тканину, нитки, інструменти, пристосування для вишивання; <i>визначає</i> місце розташування візерунка на виробі, послідовність виготовлення вишитого виробу та спосіб обробки краю виробу; <i>дотримується</i> технологічної послідовності виготовлення вишитого виробу; <i>підготовляє</i> матеріали, інструменти й пристосування для виготовлення виробу; <i>вишиває</i> виріб із дотриманням безпечних прийомів праці; <i>обробляє</i> краї виробу; <i>здійснює</i> остаточну обробку вишитого виробу; <i>називає</i> правила догляду за вишитими виробами; <i>пояснює</i> особливості волого-теплової обробки вишитого виробу.</p>	<p>кольорової гами, технік вишивання, фактури матеріалу; <i>розвивати</i> кольорочутливість ока, саморегуляцію: аналіз зразка за запитаннями вчителя, планування практичної діяльності (визначення порядку виготовлення виробу за зразком); порівняння види стібків за зовнішнім виглядом, за способом виконання, поетапний і підсумковий самоконтроль (з допомогою вчителя); <i>виховувати</i> посидючість, акуратність, охайність, старанність, точність під час роботи, емоційно-естетичне сприймання навколишнього світу, вміння завершувати роботу, акуратність, точність під час роботи.</p>
---	--	--

Технологія виготовлення виробів, в'язаних спицями

Зразки в'язання петель. В'язання як вид декоративно-ужиткового мистецтва. Інструменти, матеріали, пристрої для в'язання. Підбір спиць і пряжі для в'язання. Санітарно-гігієнічні вимоги і правила безпечної роботи під час в'язання. Набирання петель початкового ряду. Техніка в'язання основних петель, закривання петель. Умовне позначення петель. Запис узорів. Розрахунок щільності в'язання. Догляд за в'язаними виробами.

Практична робота

Підбір спиць, пряжі для в'язання. Набирання петель початкового ряду. Запис узорів. В'язання простих узорів на основі комбінації лицьових і виворітних петель (резинки 1x1, 2x2, шахівки). Пров'язування лицьової петлі, виворітної, закривання петель останнього ряду. Розрахунок кількості петель для в'язання. В'язання зразків шарфіків.

Учень/учениця:

знає: інструменти, матеріали і пристрої для в'язання; правила безпечної роботи під час в'язання;

вміє: записувати узори; розраховувати кількість петель для в'язання; підбирати спиці відповідно до пряжі; набирати петлі початкового ряду; в'язати спицями прості узори.

Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися у власному виробі;

формувати тактильні відчуття та зусилля під час роботи; зорово-моторну координацію, тонку моторику руки під час в'язання спицями; елементи аналізу, узагальнення на основі порівняння видів петель за зовнішнім виглядом, за способом виконання;

розвивати зв'язне мовлення на основі формування вмінь описувати зображені об'єкти діяльності; вміння розуміти та виконувати інструкції; здійснювати поопераційний та елементи заключного контролю;

виховувати терпеливість, ретельність, вміння завершувати роботу, посидючість, акуратність, емоційно-естетичне сприймання; свідоме ставлення до виконання правил безпечної праці та вміння використовувати набуті знання на практиці.

<p>Сільськогосподарська праця Осінні роботи Осіння обробка дослідної ділянки. Необхідність внесення органічних добрив (перегною, золи). Правила гігієни і безпеки під час внесення добрив. Правила догляду за багаторічними квітковими рослинами, кущами, деревами. Підготовка їх до зими.</p> <p>Практична робота Перекопування ґрунту. Догляд за багаторічними квітковими рослинами, кущами, деревами.</p>	<p>Учень/учениця: <i>знає</i> про необхідність внесення органічних добрив у ґрунт; правила догляду за багаторічними квітковими рослинами, кущами, деревами; <i>вміє</i> самостійно перекопувати ґрунт, доглядати за багаторічними квітковими рослинами, кущами, деревами; <i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки та особистої гігієни під час роботи з садовим реманентом, добривами.</p>	<p>Вчити: використовувати у власному мовленні назви рослин, добрив, садового реманенту, трудових операцій; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; зорово-моторну координацію, тонку моторику руки під час внесення добрив та догляду за рослинами; <i>розвивати</i> пізнавальну активність, спостережливість, вміння розуміти та виконувати інструкції; <i>виховувати</i> любові до природи, ретельність, охайності, вміння завершувати роботу, посидючість.</p>
<p>Весняні роботи Вирощування розсади овочевих і квітково-декоративних рослин. Кущові рослини, дерева. Особливості їх росту і розвитку.</p> <p>Практична робота Висаджування розсади овочевих і квітково-декоративних рослин, кущів та дерев. Догляд за ними. Пересадження кущів. Підгодівля рослин.</p>	<p>Учень/учениця: <i>знає</i> назви овочевих і квітково-декоративних рослин, кущів та дерев, які висаджуються на дослідній ділянці; <i>вміє</i> готувати ґрунт до посадки овочевих і квітково-декоративних рослин, кущів та дерев, видаляти бур'яни з ділянки, клумби; пересаджувати кущі, доглядати за ними; <i>знає і виконує</i> правила техніки безпеки</p>	<p>Вчити: використовувати у власному мовленні назви рослин які висаджуються, садового реманенту, трудових операцій; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; зорово-моторну координацію, тонку моторику руки під час висадки, аналізу та порівняння різних багаторічних квіткових рослин; <i>розвивати</i> вміння розуміти та</p>

	та особистої гігієни під час роботи з садовим реманентом, добривами.	виконувати інструкції; здійснювати поопераційний та заключний контроль; завершувати роботу; <i>виховувати</i> терпеливість, ретельність, охайність, акуратність.
--	--	---

7 клас.**Обслуговуюча праця (105 годин)****Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу**

№ пор.	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	Вступ.	1
2	Кулінарія.	18
3	Робота з тканиною. Основи матеріалознавства.	5
4	Відомості з машинознавства.	5
5	Креслення жіночої і дитячої білизни без плечового шва.	6
6	Технологія виготовлення сорочки без плечового шва.	15
7	Технологія виготовлення вишитих виробів.	15
8	Технологія виготовлення виробів, в'язаних спицями та гачком.	10
9	Сільськогосподарська праця. Осінні роботи.	10
10	Весняні роботи.	10
11	Резерв	10
12	Усього	105

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
<p>Вступ Узагальнення знань, отриманих учнями в 6 класі. Ознайомлення зі змістом програми трудового навчання 7 класу. Організація робочого місця. Правила безпечної праці і санітарно-гігієнічні вимоги до роботи у майстерні.</p> <p>Практична робота Ознайомлення з виробами, виготовленими учнями у попередні роки.</p>	<p>Учень/учениця: <i>знає</i> правила поведінки, безпеки життєдіяльності і санітарно-гігієнічні вимоги до роботи у майстерні; <i>наводить</i> приклади технологічної діяльності в побуті; <i>дотримується</i> санітарно-гігієнічних вимог та правил безпечної праці в майстерні.</p>	<p><i>Мовленнєвий розвиток:</i> використання правил поведінки, безпеки життєдіяльності і санітарно-гігієнічних вимог у розгорнутому мовленні учня. <i>Вольовий і особистісний розвиток:</i> засвоєння й виконання вимог щодо чистоти і порядку на робочому місці, виконання правил поведінки у майстерні. Формування діяльності на основі вмінь організації робочого місця. Формування свідомого ставлення до виконання правил безпечної праці. <i>Пізнавальний розвиток:</i> збагачення уявлень про зміст роботи на рік</p>
<p>Робота з тканиною Основи матеріалознавства Натуральні волокна тваринного походження. Шовкові, шерстяні тканини. Способи їх отримання та використання. Властивості текстильних матеріалів тваринного походження.</p>	<p>Учень/учениця: <i>знає і розрізняє</i> види натуральних волокон; <i>характеризує</i> властивості матеріалів із волокон тваринного походження; <i>досліджує</i> властивості матеріалів із волокон тваринного походження; <i>пояснює</i> способи одержання матеріалів</p>	<p><i>Пізнавальний розвиток:</i> розширення знань про текстильні матеріали, їх аналіз та порівняння. <i>Мовленнєвий розвиток:</i> збагачення словника новими термінами. <i>Сенсомоторний розвиток:</i> корекція та розвиток координації рухів рук та дрібної моторики на основі дотику до</p>

<p>Правила догляду за тканинами із натурального шовку і шерсті. Фізико-механічні властивості тканини. Практична робота Порівняльна характеристика властивостей тканин із шовку та з шерсті.</p>	<p>тваринного походження, їх вплив на здоров'я людини та навколишнє середовище.</p>	<p>тканини. <i>Особистісний розвиток:</i> формування охайності, наполегливості, терпеливості, ретельності та вмінь організації праці на основі виконання практичних завдань.</p>
<p>Відомості з машинознавства Закріплення знань з будови швейної машини з електроприводом. Швидкість роботи машини. Деталі човникового комплекту. Електропривід та його роль у збільшенні швидкості роботи. Правила безпечної роботи на швейній машині з електроприводом. Несправність у роботі швейної машини, їх усунення. Технологія виконання запошивочного шва. Термінологія та призначення операцій ВТО (волого-теплової обробки). Правила безпечної роботи з праскою. Практична робота Підготовка швейної машини до роботи. Пуск і зупинка машини. Регулювання натягу верхньої і нижньої нитки. Намотування нитки на шпульку.</p>	<p><i>Учень/учениця:</i> <i>знає:</i> деталі човникового комплекту, правила безпечної роботи на швейній машині з електроприводом; <i>вміє:</i> організувати робоче місце для шиття на швейній машині, регулювати натяг верхньої та нижньої ниток, намотувати нитки на шпульку, виконувати запошивочний шов; <i>дотримується:</i> правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.</p>	<p><i>Пізнавальний розвиток:</i> розширення знань про деталі човникового комплекту. <i>Мовленнєвий розвиток:</i> збагачення словника новими термінами. <i>Сенсомоторний розвиток:</i> розвиток дрібної моторики пальців рук. <i>Особистісний розвиток:</i> формування свідомого ставлення до виконання правил безпечної праці. Розвиток абстрактного мислення. Формування навичок відносного аналізу. Розвиток довільної пам'яті.</p>

<p>Вправи на виконання запошивочного шва.</p>		
<p>Креслення жіночої і дитячої білизни без плечового шва Виріб. Нічна сорочка з прямокутним, овальним чи фігурним вирізом горловини, обробленим підкрійною обшивкою. Поняття про «моделювання». Фасони нічних сорочок. Мірки для побудови креслення викрійки сорочки. Назви деталей та зрізів. Розрахунок тканини на виріб. Спосіб складання тканини при розкроюванні жіночої білизни без плечового шва. Надставки, клинці та з'єднання їх з основною деталлю (врахування напрямку нитки).</p> <p>Практична робота Моделювання викрійки нічної сорочки. Зняття мірок для побудови креслення сорочки. Ознайомлення з будовою креслення (учитель показує і роз'яснює послідовність побудови креслення). Виготовлення викрійки з готового креслення. Підготовка викрійки до розкроювання.</p>	<p>Учень/учениця: <i>знає:</i> фасони нічних сорочок, назви деталей та зрізів, способи складання тканини при розкроюванні білизни без плечового шва; <i>вміє:</i> виготовляти викрійку з готового креслення, розкладати викрійку на тканині, розкроювати виріб із урахуванням припусків на шви, вирізувати обшивки; <i>дотримується:</i> правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.</p>	<p><i>Пізнавальний розвиток:</i> розширення уявлень про фасони нічних сорочок та про контурні лінії креслення деталей нічних сорочок. <i>Мовленнєвий розвиток:</i> збагачення словника новими термінами. <i>Сенсомоторний розвиток:</i> розвиток дрібної моторики пальців рук. <i>Особистісний розвиток:</i> формування свідомого ставлення до виконання правил безпеки праці. Розвиток абстрактного мислення. Формування навичок відносного аналізу. Розвиток довільної пам'яті.</p>

<p>Розкладання викрійки на тканині і розкрій з припуском на шви. Вирізування обшивок. Позначення середини переду, спинки і рукава на основній деталі й обшивці.</p>		
<p>Технологія виготовлення сорочки без плечового шва Виріб. Нічна сорочка. Шви, що застосовуються при пошитті нічної сорочки. Види оздоблення. Технологія виготовлення сорочки (послідовність операцій). Прасування та складання готового виробу. Практична робота. Обробка зрізу горловини і рукавів підкрійною обшивкою. Застосування мережива, тасьми. З'єднання бічних зрізів деталей запошивним швом. Обробка нижнього зрізу швом упідгин із закритим зрізом. Волого - теплова обробка та складання сорочки.</p>	<p>Учень/учениця: <i>знає:</i> шви, що застосовуються при пошитті нічної сорочки, види оздоблення; <i>вміє:</i> обробляти зріз горловини і рукавів підкрійною обтачкою, з'єднувати бічні зрізи, обробляти низ виробу швом упідгин із закритим зрізом; дотримується правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.</p>	<p><i>Пізнавальний розвиток:</i> розширення уявлень про розташування швів у нічних сорочках та їх обробку. <i>Мовленнєвий розвиток:</i> збагачення словника новими термінами. <i>Сенсомоторний розвиток:</i> розвиток дрібної моторики пальців рук. <i>Особистісний розвиток:</i> формування свідомого ставлення до виконання правил безпечної праці. Розвиток абстрактного мислення. Формування навичок відносного аналізу. Розвиток довільної пам'яті.</p>
<p>Технологія виготовлення вишитих виробів Наскрізнi лічильні шви. Виріб: зразки виконання мережки. Характеристика наскрізних швів. Мережка, її</p>	<p>Учень/учениця: <i>знає:</i> види простих мережок та їх застосування, загальні правила виконання мережок; <i>вміє:</i> готувати тканину до виконання</p>	<p><i>Пізнавальний розвиток:</i> формування мислення на основі розвитку умінь порівнювати види стібків за зовнішнім виглядом, за способом виконання, розвиток загально трудових умінь,</p>

<p>призначення. Особливості технології виконання мережок. Види мережок: «одинарний прутик», «подвійний прутик», «роздільний прутик» (черв'ячок), «ляхівка» та ін. Загальні правила виконання мережок. Оформлення країв вишитого виробу (упідгин, бахромою, китицями, петельними стібками). Догляд за вишитими виробами.</p> <p>Практична робота</p> <p>Підготовка тканини для виконання мережки. Підбір ниток. Виконання мережок: «одинарний прутик», «подвійний прутик», «роздільний прутик». Оформлення краю виробу китицями, бахромою. Волого – теплова обробка.</p>	<p>мережки, підбирати нитки у відповідності з тканиною, виконувати мережки «одинарний прутик», «подвійний прутик», «роздільний прутик», «ляхівка», оформляти край виробу китицями, бахромою; <i>дотримується:</i> правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.</p>	<p>удосконалення пізнавальної активності й самостійності шляхом поступового скорочення педагогічної допомоги. <i>Мовленнєвий розвиток:</i> розвиток зв'язного мовлення на основі формування вмінь описувати зображені об'єкти діяльності <i>Сенсомоторний розвиток:</i> розвиток почуття ритму, просторових уявлень, розвиток дрібної моторики в процесі виконання трудових операцій ручним способом. <i>Особистісний розвиток:</i> формування охайності, уміння працювати самостійно й у колективі, формування інтересу до українського народного мистецтва, поваги до культурної спадщини України, її традицій.</p>
<p>Технологія виготовлення виробів, в'язаних спицями та гачком</p> <p>Зразки в'язання петель. В'язання як вид декоративно-ужиткового мистецтва. Інструменти, матеріали, пристрої для в'язання. Підбір спиць, гачків і пряжі для в'язання. Санітарно-гігієнічні вимоги і правила безпечної</p>	<p>Учень/учениця: <i>знає:</i> інструменти, матеріали і пристрої для в'язання; правила безпечної роботи під час в'язання; <i>вміє:</i> записувати узори; розраховувати кількість петель для в'язання; підбирати спиці та гачки відповідно до пряжі; набирати петлі початкового</p>	<p>Вчити: спрямовувати увагу на вчителя; орієнтуватися у власному виробі; <i>формувати</i> тактильні відчуття та зусилля під час роботи; зорово-моторну координацію, тонку моторику руки під час в'язання спицями та гачками; елементи аналізу,</p>

<p>роботи під час в'язання. Набирання петель початкового ряду. Техніка в'язання основних петель, закривання петель. Умовне позначення петель. Запис узорів. Розрахунок щільності в'язання. Догляд за в'язаними виробами.</p> <p>Практична робота</p> <p>Підбір спиць та гачків, пряжі для в'язання. Набирання петель початкового ряду. Запис узорів. В'язання простих узорів на основі комбінації лицьових і виворітних петель (резинки 1x1, 2x2, шахівки). Пров'язування лицьової петлі, виворітної, закривання петель останнього ряду. Розрахунок кількості петель для в'язання. В'язання зразків шарфиків.</p>	<p>ряду; в'язати спицями та гачком прості узори.</p>	<p>узагальнення на основі порівняння видів петель за зовнішнім виглядом, за способом виконання; <i>розвивати</i> зв'язне мовлення на основі формування вмінь описувати зображені об'єкти діяльності; вміння розуміти та виконувати інструкції; здійснювати поопераційний та елементи заключного контролю; <i>виховувати</i> терпеливість, ретельність, вміння завершувати роботу, посидючість, акуратність, емоційно-естетичне сприймання; свідоме ставлення до виконання правил безпечної праці та вміння використовувати набуті знання на практиці.</p>
<p>Сільськогосподарська праця</p> <p>Осінні роботи</p> <p>Галузі сільськогосподарського виробництва. Ознайомлення з професіями, пов'язаними з вирощуванням рослин (квітникар, овочівник, садівник). Загальне</p>	<p>Учень/учениця: <i>знає:</i> про професії, пов'язані з вирощуванням рослин та результати їх праці, про значення сільськогосподарської праці в житті людей; <i>уміє:</i> характеризувати умови росту</p>	<p><i>Пізнавальний розвиток:</i> збагачення знань про професії, порівняння різних видів діяльності на шкільних квітниках. <i>Мовленнєвий розвиток:</i> використання нових слів у словесному описі діяльності.</p>

<p>уявлення про значення сільськогосподарської праці в житті людей. Посадка дерев і кущів. Облаштування квітників, газонів</p> <p>Практична робота</p> <p>Огляд шкільної ділянки, квітників. Визначення необхідного для роботи інвентарю. Розрізнення інвентарю для обробки землі, поливу, роботи з кімнатними рослинами. Навчання дрібному ремонту інвентарю. Зберігання і догляд за інвентарем. Підготовка інвентарю до роботи. Прийоми робіт з різним інвентарем (відро, лійка, інструменти). Дотримання правил безпеки. Підготовка ґрунту для осінньої обробки: згрібання сухого листя, стебел, гілок. Посильна допомога старшим. Збирання та зберігання насіння квітів.</p>	<p>рослин у відкритому ґрунті; визначати необхідний для роботи інвентар; здійснювати дрібний ремонт інвентарю; доглядати за інвентарем; здійснювати підготовку ґрунту для осінньої обробки.</p>	<p><i>Сенсомоторний розвиток:</i> розвиток дрібної моторики рук під час роботи на ділянці, при збиранні насіння.</p> <p><i>Особистісний розвиток:</i> працелюбність, наполегливість у досягненні мети, відповідальність, любові до природи.</p>
<p>Весняні роботи</p> <p>Визначення часу початку весняних робіт. Терміни і черговість весняних робіт на квітнику і на ділянці. Правила розпушування зимуючих</p>	<p>Учень/учениця:</p> <p><i>визначає:</i> час початку весняних робіт;</p> <p><i>розуміє:</i> терміни і черговість весняних робіт на квітнику і на ділянці;</p> <p><i>знає:</i> правила розпушування зимуючих</p>	<p><i>Пізнавальний розвиток:</i> розвиток уявлень про весняні роботи, аналіз, порівняння видів весняних робіт на квітниках.</p> <p><i>Мовленнєвий розвиток:</i> розвиток</p>

<p>багаторічників. Вирощування і висаджування розсади. Правила безпечної роботи з інвентарем. Санітарно-гігієнічні вимоги до роботи на ділянці.</p> <p>Практична робота</p> <p>Згрібання сміття, відмерлого за зиму листя з клумб і доріжок. Перше поверхневе розпушування граблями ірисів, півонії і інших зимуючих багаторічників. Подальші розпушування сапою. Підготовка насіння до висівання (прогрівання його, зволоження, загартування). Висівання підготовленого насіння в ґрунт.</p>	<p>багаторічників;</p> <p><i>визначає:</i> ручний інвентар, необхідний для виконання весняних робіт в квітнику;</p> <p><i>згрібає:</i> сміття, відмерлого за зиму листя з клумб і доріжок;</p> <p><i>здійснює:</i> перше поверхневе розпушування граблями ірисів, півонії та інших зимуючих багаторічників; розпушує сапою;</p> <p><i>готує:</i> насіння до висівання висіває підготовлене насіння в ґрунт;</p> <p><i>організовує:</i> робоче місце;</p> <p><i>дотримується:</i> правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог.</p>	<p>мовлення шляхом розширення і уточнення активного словника назвами вивчених рослин, розвиток мовлення на основі словесної характеристики видів діяльності.</p> <p><i>Сенсомоторний розвиток:</i> розвиток дрібної моторики рук на основі висівання насіння.</p> <p><i>Особистісний розвиток:</i> розвиток мотивації природоохоронної діяльності, працелюбності, відповідальності, творчої уяви при сприйманні описової розповіді</p>
--	---	--

Програми підготували:

Лапін А.В., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник лабораторії проблем інклюзивної освіти Інституту спеціальної педагогіки НАПН України.

Савчук О.А., спеціаліст вищої категорії, учитель-методист, учитель трудового навчання комунального закладу «Спеціальний загальноосвітньої школи І-ІІ ступенів № 12» м. Києва.

Іщенко О.В., спеціаліст першої категорії, учитель трудового навчання комунального закладу «Спеціальний навчально-виховний комплекс I-II ступенів № 2» Харківської обласної ради.

Мельнікова Л.О., спеціаліст вищої категорії, учитель-методист, директор комунального закладу «Спеціальний навчально-виховний комплекс I-II ступенів № 2» Харківської обласної ради.